

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Martina Kršková

**Barack Obama a jeho snaha o omezení vlivu
lobbistů a zájmových skupin na federální
vládu**

Bakalářská práce

Praha 2013

Autor práce: **Martina Kršková**

Vedoucí práce: **PhDr. et Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D.**

Oponent práce:

Datum obhajoby: **2013**

Hodnocení:

Bibliografický záznam

KRŠKOVÁ, Martina. *Barack Obama a jeho snaha o omezení vlivu lobbistů a zájmových skupin na federální vládu*. Praha: Karlova univerzita, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, 2013. 57 s. Vedoucí bakalářské práce PhDr. et Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D.

Abstrakt

Bakalářská práce *Barack Obama a jeho snaha o omezení vlivu lobbistů a zájmových skupin na federální vládu* se zabývá snahou Baracka Obamy omezit vliv lobbistů a zájmových skupin na fungování federální vlády. V práci je nejprve vysvětleno legislativní ukotvení lobbismu v souvislosti s Ústavou a jejím Prvním dodatkem tedy právem na svobodu slova. Následuje popis pokusů o regulaci lobbismu v 19. století až po první závažnou legislativní regulaci lobbismu na federální úrovni přijetím Zákona o regulaci lobbingu (*Federal Regulation of Lobbying Act*) v roce 1945. Práce se zaměřuje na Baracka Obamu a jeho projevy a iniciativy v souvislosti s omezením vlivu lobbistů na federální vládu. Není tedy opomenut Zákon o „poctivém vůdcovství a otevřené vládě“ (*Honest Leadership and Open Government Act*), kterého byl Obama velkým zastáncem během svého působení v Senátu ani První exekutivní nařízení (*First Executive Order*) po jeho nástupu do funkce prezidenta Spojených států amerických, kterým se pokusil uzavřít tzv. otočné dveře mezi vládou a soukromým sektorem. V závěru práce jsou osvětleny některé problematické body reformy a nastíněna možná řešení.

Abstract

Bachelor thesis *Barack Obama's Efforts to Reduce the Influence of Lobbyists and Interests Groups on Federal Government* deals with Barack Obama efforts to reduce the influence of lobbyists and interests groups in regards with federal government rulings. First of all it explains that lobbying is protected by the First Amendment of the US Constitution which implies freedom of speech. Although lobbying has been regulated ever since the 19th century, the first important federal law was not enacted until 1945 when Federal Regulation of Lobbying Act came into force. The main part of the thesis concentrates on the person of Barack Obama and his actions and initiatives concerning federal lobbying regulations. During his term in US Senate was Obama leading person

in promoting the Honest Leadership and Open Government Act of 2007. After that, on his first day as a president Obama signed First Executive Order which was supposed to close revolving door between the government and the private sector. In the last part, it analysis problematic parts of reform and gives possible solutions.

Klíčová slova

Barack Obama, etická reforma, lobbismus, zájmové skupiny, Spojené státy americké, financování kampaně

Keywords

Barack Obama, ethics reform, lobbying, interests groups, United States of America, campaign finance

Počet znaků: 80 401

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne 15. května 2013

Martina Kršková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. et Mgr. Kryštofu Kozákovi, Ph.D. za jeho připomínky a užitečné rady při vedení této práce.

**INSTITUT MEZINÁRODNÍCH STUDIÍ
PROJEKT BAKALÁŘSKÉ PRÁCE**

Jméno:

Martina Kršková

E-mail:

Themmaarrtii@gmail.com

Semestr:

Letní, 2012

Akademický rok:

2011/2012

Název práce:

Barack Obama a jeho snaha o omezení vlivu lobbistů a zájmových skupin na federální vládu

Předpokládaný termín ukončení (semestr, školní rok):

Letní, 2012/2013

Vedoucí bakalářského semináře:

Doc. PhDr. Michal Kubát, Ph.D.

Vedoucí práce:

PhDr. Kryštof Kozák, Ph.D.

Zdůvodnění výběru tématu práce:

Barack Obama během své kampaně opakovaně prohlašoval, že omezí vliv lobbistů na politiku Bílého domu a Washingtonu obecně. Vzhledem k nízké důvěře veřejnosti v práci vlády, která je mimo jiné způsobená právě skandály, které souvisejí s lobbismem, se jednalo o dobře promyšlený krok, který mu mohl pomoci získat důležité hlasy na jeho cestě do Bílého domu.

Předpokládaný cíl:

Cílem této bakalářské práce je dokázat, zda Obamovy kroky určené k omezení vlivu lobbistů na federální vládu, vedly k zamýšlenému cíli nebo se v některých bodech spíše obrátily proti Obamovi a jeho původním úmyslům. Následkem opatření přijatých k větší kontrole lobbistů došlo k prokazatelnému snížení počtu registrovaných lobbistů, a tím pádem i jejich kontroly, které podléhá každý registrovaný lobbista na základě novely zákona o zveřejňování informací týkajících se lobbyingu z roku 2007.

Základní charakteristika tématu:

Lobbismus je v americké společnosti pevně zakořeněný, je považován za součást svobody slova a je tedy chráněn Prvním dodatkem Ústavy Spojených států amerických, přesto nebo právě proto je na něj uvalována kontrola, která spočívá v registraci, kontrole lobbistických aktivit a jejich zveřejňování formou pravidelných výkazů o činnosti. Jeho vliv na americkou politickou scénu je nezpochybnitelný, přestože se zejména v posledních letech dostává pod tvrdou kritiku ze strany médií a společnosti, jeho vliv stále narůstá. Barack Obama se během své volební kampaně stylizoval do role toho, kdo tento trend ukončí. Prvním ukázkovým krokem, který v tomto smyslu podnikl, bylo odmítnutí financování své kampaně lobbisty. Po svém zvolení do úřadu prezidenta podnikl kroky, které měly vést k naplnění některých z jeho politických slibů, které se týkaly právě lobbistů.

Předpokládaná struktura práce:

Tato práce by měla být rozdělena do čtyř kapitol. V první kapitole bych nastínila vývoj legislativních úprav lobbismu v USA od přijetí Ústavy. Druhá kapitola by měla být věnována Baracku Obamovi a jeho důvodům k prosazování etické reformy, včetně jeho minulých rozhodnutí, která s tím souvisela, například jeho role v prosazování zákona o

"pocitivém vůdcovství a otevřené vládě" nebo jeho rozhodnutí nepřijímat příspěvky na kampaň od lobbistů. Třetí kapitola by se měla věnovat Obamovi po jeho zvolení do úřadu prezidenta a naplňování jeho předvolebních slibů v souvislosti s reformou. Ve čtvrté kapitole bych se zaměřila na problematické body reformy, které komplikují její správné uplatňování. V závěru všechny tyto poznatky shrnu a zaměřím se na to, jestli Obama plní všechny body svého etického programu, a případně jaké kroky by měl ještě podniknout ke zefektivnění své snahy o omezení vlivu lobbistů a zájmových skupin na federální vládu.

Základní literatura (10 nejdůležitějších titulů):

Laboutková, Šárka, Karel Müller a Petr Vymětal. *Lobbing v moderních demokraciích* (Praha: Grada, 2010).

Luneburg, William V., Susman, Thomas M., a Gordon, Rebecca H. *The Lobbying Manual: A Complete Guide to Federal Lobbying Law and Practice* (Chicago: American Bar Association, 2009).

Obama, Barack. *Odvaha doufat: úvahy o vzkříšení amerického snu* (Voznice: Leda, 2010).

Wolffe, Richard. *Renegade: the making of a president* (New York: Crown Publishers, 2009).

Hasen, Richard L. „Lobbying, Rent-Seeking, and the Constitution.“ *Stanford Law Review* 64, č. 1 (2012): 191-253. *Academic Search Complete, EBSCOhost*

Painter, Richard W. „President Obama's Progress in Government Ethics.“ *Constitutional Commentary* 26, č. 2 (2010): 195-213. *Political Science Complete, EBSCOhost*

Thurber, James A. „The Contemporary Presidency: Changing the Way Washington Works? Assessing President Obama's Battle with Lobbyists.“ *Presidential Studies Quarterly* 41, č. 2: 358-374. *Academic Search Complete, EBSCOhost*

„Lobbying Law in the Spotlight: Challenges and Proposed Improvements“, *Administrative Law Review* 63, č. 3 (2011): 428-465. *Business Source Complete, EBSCOhost*

„Obama Opts Out of Public Campaign Funding.“ YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=fOFEdFpGF8I>.

„Barack Obama on Ethics.“ YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=EroItoazpiA>

Podpis studenta a datum:

Schváleno:	Datum	Podpis
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		

Obsah

ÚVOD	2
1. HISTORIE LEGISLATIVNÍCH ÚPRAV LOBBISMU VE SPOJENÝCH STÁTECH AMERICKÝCH.....	5
1.1 FEDERÁLNÍ ZÁKON O REGULACI LOBBINGU	7
1.2 ZÁKON O ZVEŘEJŇOVÁNÍ INFORMACÍ TÝKAJÍCÍCH SE LOBBINGU.....	8
2. BARACK OBAMA NA CESTĚ K REFORMĚ LOBBISMU VE SPOJENÝCH STÁTECH AMERICKÝCH.....	10
2.1 DŮVODY K PROSAZOVÁNÍ ETICKÉ REFORMY	12
2.1.1 <i>Obamovy začátky v Illinois</i>	14
2.1.2 <i>Lobbistické skandály roku 2005</i>	15
2.1.3 <i>Obamova inspirace v Listech federalistů</i>	16
3. KROKY UČINĚNÉ V RÁMCI SNAHY O ETICKOU REFORMU	18
3.1 PŘIJETÍ ZÁKONA O „POCTIVÉM VŮDCOVSTVÍ A OTEVŘENÉ VLÁDĚ“	18
3.2 ODMÍTNUTÍ LOBBISTICKÝCH PŘÍSPĚVKŮ NA FINANCOVÁNÍ PREZIDENTSKÉ KAMPAŇE	21
3.3 OBAMOVY PŘEDVOLEBNÍ SLIBY V SOUVISLOSTI S ETICKOU REFORMOU.....	24
3.4 POKRAČOVÁNÍ REFORMY Z BÍLÉHO DOMU.....	28
4. KRITICKÉ BODY DOSAVADNÍHO PRŮBĚHU REFORMY	31
4.1 PROČ DOŠLO KE SNÍŽENÍ POČTU REGISTROVANÝCH LOBBISTŮ?	32
4.2 VÝJIMKY Z „OTOČNÝCH DVEŘÍ“	35
4.3 ROZHODNUTÍ NEJVYŠŠÍHO SOUDU V PŘÍPADU CITIZENS UNITED V. FEDERAL ELECTION COMMISSION.....	36
ZÁVĚR	39
SUMMARY	43
POUŽITÁ LITERATURA.....	45

Úvod

Vliv lobbismu a zájmových skupin je zejména v souvislosti s vyhocenými debatami ohledně veřejných rozpočtů v důsledku finanční krize stále aktuálnějším tématem, které si zaslouží svou pozornost. Tato bakalářská práce si klade za úkol zmapovat dosavadní průběh reformní snahy prezidenta Baracka Obamy omezit vliv lobbistů a zájmových skupin na rozhodování federální vlády a zhodnotit jeho dosavadní výsledky. Obamova snaha omezit vliv lobbistů a zájmových skupin na federální rozhodování je vidět například na odmítnutí lobbistických příspěvků určených na financování jeho předvolební kampaně v roce 2008 a posléze i v roce 2012.

Obama měl dlouhodobě za cíl očistit a zprůhlednit financování kampaní a omezit tím potencionální vliv těchto úzkých zájmových skupin na jeho politiku a na politiku Washingtonu obecně. Kritici těchto snah argumentují tím, že lobbismus je fakticky garantován Ústavou Spojených států amerických, a to konkrétně jejím prvním dodatkem, který mj. zaručuje svobodu slova a petiční právo. Není tedy možné úplně zakázat lobbistům, aby se snažili ovlivnit rozhodnutí volených zástupců, protože to spadá pod jejich právo, které je jim garantované právě tímto dodatkem Ústavy.

Na druhé straně lobbismus je v očích americké veřejnosti již delší dobu symbolem korupce a zákulisní politiky, což jen potvrzují na povrch vyplouvající aféry týkající se lobbistických skandálů, a vztahů lobbistů s představiteli veřejné moci ve Washingtonu. Obama svým vymezením se vůči lobbistům zaměřil svou pozornost a pozornost veřejnosti na palčivé téma a ukázal tak směr, kterým by se měla jeho politika v Bílém domě ubírat.

Pro potřeby této práce je nutné zmínit, že ačkoli hlavní důraz je kladen na problematiku lobbismu a zájmových skupin, některá opatření přijatá k omezení lobbismu souvisejí s tzv. etickou reformou, která zahrnuje ještě širší množství témat. V práci se tedy nezabývám jen čistě regulací lobbismu, ale také průběhem prosazování etické reformy, která v sobě zahrnuje důležitá opatření, která nepřímo vedou k omezení lobbismu. Obama svůj plán etické reformy představil během své volební kampaně v roce 2008, kdy se důsledně vymezoval vůči vlivu lobbismu a zájmových skupin a sliboval vytvoření otevřenější vlády. Celá jeho politika, která se týká lobbismu a dalších opatření pak tedy bývá označována souhrnně za etickou reformu.

Tato práce by měla odpovědět na otázky: proč Obama přistoupil k přijetí opatření směřujících k omezení lobbismu, jak tento krok ovlivnil jeho kampaň ve

smyslu odmítnutí přijímání lobbistických příspěvků na financování kampaně a k čemu tato opatření prozatím vedla? Přestože si nemyslím, že by celý návrh etické reformy byl pouze chytrým trikem, jak nalákat voliče, je nasnadě se zabývat také tím, jestli je vůbec v současném americkém politickém systému možné provést skutečnou etickou reformu se všemi jejími důsledky. Dle mého názoru si Obama pravděpodobně myslel, že to půjde, ale velmi brzy se ukázalo, že to nebude tak snadné, jak si možná představoval.

Cílem práce je zjistit, jestli kroky přijaté k prosazení opatření souvisejících s etickou reformou a omezením lobbismu a zájmových skupin plní svůj původní záměr. Příjmutím mnoha opatření namířených proti lobbismu došlo k určitému snížení počtu registrovaných lobbistů, a tím pádem i jejich kontroly, které podléhá každý registrovaný lobbista na základě zákona omezujícího lobbismus – Zákon o zveřejňování informací týkajících se lobbingu z roku 1995 a jeho novely Zákona o „pocitivém vůdcovství a otevřené vládě“ z roku 2007.

V první části této práce je nastíněn historický vývoj federálních regulací lobbismu, který sahá až do období krátce po vzniku Ústavy. Následuje výčet a analýza Obamových důvodů pro prosazování etické reformy včetně jejich zasazení do aktuálního politického kontextu a popis kroků, které byly přijaty ve snaze omezit vliv lobbistů a zájmových skupin na federální vládu – tedy přijetí Zákona „o pocitivém vůdcovství a otevřené vládě“ v roce 2007 a Obamovo poměrně radikální odstrižení se od lobbistů odmítnutím jejich příspěvků na financování své předvolební kampaně. Práce se také zabývá Obamovými předvolebními sliby v souvislosti s etickou reformou a úspěšností jejich plnění od Obamova zvolení prezidentem až do současnosti. Poslední kapitola této bakalářské práce řeší nejproblematictějšími body etické reformy, mezi které patří neplánované snížení počtu registrovaných lobbistů, udělování výjimek z tzv. „otočných dveří“ a komplikace v politice regulací toku finančních prostředků do politických kampaní v podobě rozhodnutí Nejvyššího soudu v případě *Citizens United v. FEC*, které v podstatě zrušilo podstatnou část veškeré regulace financování politických kampaní. V závěru hodnotím dosavadní průběh reformy a navrhuji možné kroky, které by umožnily odstranění některých zřejmých nedostatků.

Tato práce čerpá převážně z anglicky psané literatury, protože v českém jazyce na toto téma prakticky neexistují relevantní zdroje. Jednou z mála českých publikací, z které v práci čerpám zejména v první kapitole, a která se zabývá komparací legislativních regulací lobbismu v různých státech, je kniha *Lobbing v moderních demokraciích* autorů Šárky Laboutkové, Karla Müllera a Petra Vymětala, která byla

velkou nápomocí zejména v upřesnění českých názvů některých zákonů a v upřesnění některých formulací a definic, které jsou v práci použité.

Za stěžejní pro tuto bakalářskou práci však považuji zejména tři vědecké články: „*Lobbying, Rent-Seeking, and the Constitution*“ jehož autorem je Richard L. Hasen. Hasen je profesorem na Kalifornské univerzitě ve městě Irvin, a jeho hlavní akademické zaměření spočívá ve volebním právu a regulaci financování volební kampaně. Hasen v tomto článku řeší dané téma zejména z pohledu právních náležitostí daných regulací, jejich ústavnosti a historie regulací lobbismu. Dále je to článek „*President Obama's Progress in Government Ethics*“ od Richarda W. Painterera, který byl hlavním právním poradcem pro etiku v Bílém domě během prezidentství George W. Bushe. Painter nastiňuje okolnosti související s přijetím reformy a politickou situací, která předcházela přijetí Zákona „o poctivém vůdcovství a otevřené vládě“, včetně analýzy kroků, přijatých Bílým domem k omezení vlivu lobbistů a zájmových skupin po roce 2008. Přestože se nabízí, že by Painter mohl, pro svou práci pro předchozího republikánského prezidenta, být zaujatý vůči Obamově politice, není tomu tak. Painter naopak hned při několika příležitostech uznává, že Obama nemá snadnou výchozí pozici při prosazování etické reformy, zejména kvůli rychlému růstu ve velikosti, pravomocech a povinnostech vlády, které započaly již během úřadování Williama Clintona a pokračovaly i během prezidentství George W. Bushe. Růst vlády také Painter považuje za hlavní překážku fungování jakékoli etické reformy. A nakonec článek Jamese A. Thurbera, který je profesorem a ředitelem Centra pro studium Kongresu a úřadu prezidenta na Americké univerzitě ve Washingtonu, „*Changing the Way Washington Works? Assessing Presidents Obama's Battle with Lobbyists*“. Thurber se v tomto článku zaměřuje na příčiny, průběh a důsledky Obamova útoku na lobbisty. Thurber také upozorňuje na to, že přes veškerou Obamovu snahu, v jeho prvních dvou letech ve funkci prezidenta nejen, že nedošlo k omezení vlivu lobbistů, ale naopak tento vliv stoupl, což dokládá historicky nejvyšší vybranou a utracenou částkou během voleb v roce 2010. Jeho závěry se celkově staví vůči Obamovým dosavadním výsledkům velmi kriticky.

Dále byl velmi důležitým zdrojem informací používaným v práci web Centra pro odpovědnou politiku (*Centre for Responsive Politics*) – opensecrets.org, který zaměřuje svou činnost na dohledávání financí putujících do politiky ve Spojených státech, a sledování jejich vlivu na volby a veřejnou politiku. Nelze také opomenout novinové články, které se týkají daného tématu, přestože téma etické reformy není zdaleka tak novinářsky oblíbené a zpracované jako jiné body Obamovy politiky.

1. Historie legislativních úprav lobbismu ve Spojených státech amerických

Lobbismus je ve Spojených státech amerických zakotven v Ústavě Spojených států amerických, konkrétně v jejím Prvním dodatku, který mimo jiné obsahuje právo na svobodu slova a právo na petici vládě, která se vztahují právě k problematice lobbismu:

„Kongres nesmí vydávat zákony zavádějící nějaké náboženství nebo zákony, které by zakazovaly svobodné vyznávání nějakého náboženství; právě tak nesmí vydávat zákony omezující svobodu slova nebo tisku, právo lidu pokojně se shromažďovat a právo podávat státním orgánům žádosti o nápravu křivd“.¹

Z tohoto ustanovení vyplývá, že lobbismus nelze úplně zakázat, protože by došlo k porušení Ústavy. Lobbismus a lobbisté tak jsou nedílnou součástí procesu vládnutí, přestože jsou obvykle považováni za negativní vliv působící na vládu a její fungování. Zákonodárský proces by se bez nich pravděpodobně obešel, ale ne snadno. Přece jen lobbisté zastupují konkrétní odvětví, o němž se rozhoduje a mají obvykle veškeré nutné informace k jeho vysvětlení a obhájení svého stanoviska. Přestože reprezentují pouze určitý úhel pohledu, který nemusí nutně být tím jediným správným, mohou svými připomínkami a návrhy umožnit hlubší vhled do problematiky, která jinak může být obtížně pochopitelná pro laika, kterým politik obvykle je. Není prakticky možné, aby každý jednotlivý kongresman nebo senátor měl vyčerpávající znalosti týkající se veškerých projednávaných témat. Z tohoto důvodu zaměstnává poradce, kteří připravují rešerše daného právě projednávaného návrhu. Vzhledem k množství projednávané agendy a nutnosti hloubkového náhledu do problematiky je však pouhý referát týkající se tématu obvykle nedostačující a konzultace s lobbistou, který může zodpovědět otázky a nastínit dopady daného návrhu v širším kontextu, je tedy pro zákonodárce mnohdy velmi vítaným náhledem do situace.²

Jiným možným úhlem pohledu na lobbismus je ovšem jeho chápání jako výhradního přístupu privilegovaných skupin k zákonodárcům, tento výklad je samozřejmě možný, a proto je lobbismus upravován a regulován zákony, které

---

¹ První dodatek Ústavy Spojených států amerických: Ústava Spojených států amerických v knize: George B. Tindall a David E. Shi, *Dějiny Spojených států amerických*.

² Drutman, Lee. „A Better Way to Fix Lobbying.“ *Issues in Governance Studies*, č. 40 (2011). http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2011/6/06%20lobbying%20drutman/06_lobbying_drutman.pdf (staženo 20. 3. 2013).

umožňují omezování a kontrolu možného negativního vlivu některých lobbistů či zájmových skupin na fungování vlády, a tím pádem i větší osvětlení a náhled do celého procesu lobbismu.

Podle Prvního dodatku Ústavy je lobbismus považován za formu politického projevu, lobbistům tedy nemůže být znemožněn kontakt se zákonodárci. Ústava však již nezaručuje, že tento kontakt, ať již ústní nebo písemný, bude vyslyšen. Lobbisté však nepoužívají, ve své snaze o ovlivňování legislativních procesů ve svůj prospěch, jen argumenty, ale pokoušejí se přesvědčit zákonodárce také formou darů, peněžitých příspěvků, zaplaceného cestovného apod., což jsou prostředky, které mohou být omezeny nebo úplně zakázány zákonem.

K omezování role lobbistů v legislativních procesech došlo poměrně záhy po přijetí Ústavy v roce 1787 (ratifikace 1788), ačkoli zprvu zejména na úrovni jednotlivých států.³ V roce 1876 bylo Sněmovnou reprezentantů vydáno nařízení, dle kterého byli lobbisté nuceni se registrovat.⁴ Jiným opatřením, přijatým v roce 1879 a platným dodnes, bylo zavedení pravidel přístupu na galerie v Senátu a ve Sněmovně reprezentantů, které mělo přispět k vyloučení lobbistů vydávajících se za novináře z těchto prostor a zároveň k vytvoření *Standing Committee of Correspondents*, které bylo určeno k dohledu na dodržování tohoto nařízení.⁵

Jedním z prvních federálních zákonů, který se nějakým způsobem vztahoval k problematice lobbismu byl Zákon o registraci zahraničních agentů (*Foreign Agents Registration Act, FARA*) přijatý v roce 1938. Tento zákon byl přijat hlavně z obavy ze vzrůstajícího vlivu propagandy zahraničních zemí, zahraničních stran a jiných zahraničních spolků na území USA a vynucoval registraci tzv. zahraničních představitelů, které tuto propagandu měli provádět, podle výkladu znění tohoto zákona lze tyto zahraniční představitele považovat za lobbisty, protože se angažují v ovlivňování veřejného mínění a politického dění.

---

³ Hasen, Richard L. „Lobbying, Rent-Seeking, and the Constitution.“ *Stanford Law Review* 64, č. 1 (2012): 191-253. Academic Search Complete, EBSCOhost (staženo 11. 3. 2013).

⁴ Grier, Peter. „The lobbyist through history: villainy and virtue.“ *The Christian Science Monitor*, 28. září 2009. <http://www.csmonitor.com/USA/Politics/2009/0928/the-lobbyist-through-history-villainy-and-virtue> (staženo 14. 3. 2013).

⁵ United States Senate. „Lobbyists.“

http://www.senate.gov/legislative/common/briefing/Byrd_History_Lobbying.htm (staženo 10. 3. 2013).

1.1 Federální zákon o regulaci lobbingu

K přijetí první závažné legislativní regulace lobbismu na federální úrovni došlo v rámci reorganizačních snah Kongresu, které následovaly po druhé světové válce. Jednalo se o přijetí Federálního zákona o regulaci lobbingu (*Federal Regulation of Lobbying Act, FRLA*) z roku 1946, který se však v praxi uplatňoval jen několik let⁶, přestože v platnosti zůstal až do poloviny 90. let.

FRLA mimo jiné obsahuje tuto definici lobbismu: „*Lobbing je aktivita skupin či jednotlivců získávajících finanční prostředky nebo jinou materiální náhradu za účelem ovlivnit přijetí, změnu či zamítnutí zákona v Kongresu.*“⁷

Hlavním úkolem FRLA bylo zajistit čtvrtletní zveřejňování informací o lobbistech, kteří se pokoušeli ovlivňovat členy Kongresu, a jejich aktivitách. Zákon se ovšem netýkal ostatních zaměstnanců Kongresu, představitelů výkonné moci, tzv. *grassroots lobbingu*⁸, ani lobbistů, pro něž lobbing nepředstavoval hlavní pracovní aktivitu. Lobbisté se měli registrovat u kancléře Sněmovny reprezentantů a sekretáře Senátu, kteří však namísto kontroly dodávaných údajů a vynucování dodržování zákona např. předáváním získaných údajů vyšetřovacím orgánům, získané informace pouze archivovali.⁹

V roce 1954 rozhodnutí Nejvyššího soudu v případě *United States v. Harriss* oslabilo účinnost tohoto zákona a následně se FRLA přestal vynucovat takřka úplně. Podle verdiktu Nejvyššího soudu totiž zákon v některých částech porušoval již zmínovaný První dodatek Ústavy. Zákon tedy musel být upraven tak, aby neporušoval Ústavu, čímž došlo k omezení efektivity už tak nepřilíš podařeného zákona.¹⁰

---

⁶ Zákon neobsahoval žádnou vynucovací složku

⁷ Laboutková, Šárka, Karel Müller a Petr Vymětal. *Lobbing v moderních demokraciích*. Praha: Grada, 2010.

⁸ Grassroots lobbying je tzv. nepřímý lobbing, jedná se o aktivitu skupiny jednotlivců, která se snaží oslovit širší veřejnost za účelem prosazení nebo ovlivnění nějaké legislativy u zákonodárců.

⁹ Laboutková. *Lobbing v moderních demokraciích*.

¹⁰ Ronald M. Levin, „Lobbying Law in the Spotlight: Challenges and Proposed Improvements.“ (příspěvek přednesený v rámci Task Force on Federal Lobbying Laws Section of Administrative Law and Regulatory Practice, American Bar Association, 3. 1. 2011).

http://www.american.edu/spa/ccps/upload/lobbying_task_force_report_010311.pdf (staženo 20. 2. 2013).

Od poloviny 50. let až do poloviny 90. let 20. století nedošlo k přijetí žádného zákona, který by nahradil FRLA, který nadále zůstal v platnosti, i přes svou faktickou nevynutitelnost.¹¹

Přestože nedošlo k přijetí žádného zákona omezujícího lobbismus objevilo se několik návrhů, které se touto problematikou zabývaly. Například v 70. letech krátce po aféře Watergate se podobné zákony omezující lobbismus dostaly až k projednávání. V roce 1976 přišel Senát i Sněmovna reprezentantů se svými vlastními verzemi návrhů budoucích zákonů, bohužel však nedošlo ke kompromisu mezi návrhem Senátu a návrhem Sněmovny reprezentantů a zákony tedy nakonec schváleny nebyly. Základními body obou návrhů bylo rozšíření oblasti zveřejňovaných informací, rozšíření definice lobbisty a dohled nad uplatňováním této legislativy. Přestože se jak návrh Senátu tak Sněmovny lišily spíše v detailech ke kompromisu nedošlo, protože tyto detaily naznačovaly, že problém tkví hlouběji, zejména v náhledu na lobbismus a v jeho legislativním uchopení obzvláště v souvislosti s interpretací Prvního dodatku Ústavy a tím spojených omezeních v možnostech jeho regulace.¹²

1.2 Zákon o zveřejňování informací týkajících se lobbingu

Teprve v roce 1995 bylo definitivně upuštěno od FRLA, který byl nahrazen Zákonem o zveřejňování informací týkajících se lobbingu (*Lobbying Disclosure Act, LDA*). Tento zákon byl v Kongresu i v Senátu přijat jednomyslně a to i přesto, že se k němu Republikánská strana nejprve stavěla negativně. Dne 19. 12. 1995 byl podepsán prezidentem Clintonem a v platnost vstoupil od 1. 1. 1996.

LDA na rozdíl od předchozího Federálního zákona na regulaci lobbingu zahrnuje opatření, která se týkají nejen lobbování u členů Kongresu, ale také u ostatních zaměstnanců Kongresu a vztahuje se i na moc výkonnou. Po přijetí tohoto zákona došlo k prudkému navýšení počtu registrovaných lobbistů i množství informací, které jsou povinni zveřejňovat, a tím pádem k lepší zpětné kontrole jejich činnosti.

LDA obsahuje některé důležité definice, např. definici lobbisty, kterým je „osoba, která je najatá nebo udržovaná klientem za určitou odměnu (finanční nebo jinou) za služby, které zahrnují více než jeden lobbistický kontakt, a která věnuje

---

¹¹ Hasen, Richard L. „Lobbying, Rent-Seeking, and the Constitution.“. *Stanford Law Review* 64, č. 1 (2012): 191-253. Academic Search Complete, EBSCOhost (staženo 11. 3. 2013).

¹² Luneburg, William V., Susman, Thomas M., a Gordon, Rebecca H. *The Lobbying Manual: A Complete Guide to Federal Lobbying Law and Practice*. Chicago: American Bar Association, 2009.

lobbování alespoň 20 % svého pracovního času v průběhu šesti měsíců ve prospěch svých klientů“.¹³ Přestože společnosti nejsou považovány za lobbisty, musí se registrovat v zájmu svých zaměstnanců, kteří lobbying provozují. Dále zákon definuje termín lobbistická aktivita a lobbistický kontakt. Lobbistická aktivita je definována jako „lobbistický kontakt nebo pokus o kontakt, které zahrnují přípravu a plánování aktivit, výzkum a jiné přípravné práce, s úmyslem je v době jejich uskutečnění využít pro kontakty a koordinaci s lobbistickými aktivitami ostatních“.¹⁴ Lobbistickým kontaktem je pak „jakákoli ústní nebo písemná komunikace (včetně elektronické komunikace) vůči vymezenému okruhu úředníků exekutivy nebo vymezenému okruhu úředníků legislativy, která je činěná ve prospěch klienta s cílem:

- vytváření, změny nebo přijetí federální legislativy (včetně návrhů zákonů),
- vytváření, změny nebo přijetí federálních pravidel, regulací, vládních vyhlášek nebo jiných programů, politik nebo postojů vlády Spojených států,
- správy nebo provádění federálních programů nebo politik (vč. vyjednávání, oceňování nebo administrativních federálních kontaktů, grantů, půjček, povolení nebo licencí), nebo
- návrhů nebo odsouhlasení jedince do funkce, která je v kompetenci Senátu“¹⁵

Lobbista je dle zákona povinen uskutečnit registraci do 45 dní od navázání lobbistického kontaktu u kancléře Senátu a v kanceláři Sněmovny reprezentantů. V rámci registrace lobbista uvádí např. obor, v jehož prospěch nejčastěji lobbuje nebo bude lobbovat, ale také konkrétní zákony, v jejichž prospěch již lobboval.

Po uskutečnění registrace je povinností každého lobbisty každých šest měsíců podávat zprávu u kancléře Senátu a v kanceláři Sněmovny reprezentantů, která obsahuje jména osob, s nimiž byl navázán kontakt, případně jakoukoli změnu oproti registraci, téma v rámci, kterého lobbovali během vykazované doby a odhad výdajů, které byly využity k vykazované lobbistické činnosti. Tato zpráva může být podána v papírovém i elektronickém formátu. Osoba nebo organizace, která nedodá tuto zprávu do 60 dnů od

---

¹³ (LDA, 1995, část 3, odst. 10) Laboutková. *Lobbying v moderních demokraciích*.

¹⁴ (LDA, 1995, část 3, odst. 7) Ibid.

¹⁵ (LDA, 1995, část 3, odst. 8, písm. A) Ibid.

obdržení výzvy od kancléře Senátu a od kanceláře Sněmovny reprezentantů nebo nesplní jinou část zákona, může čelit pokutě až 50 000 dolarů. Informace dodané lobbisty jsou přístupné veřejnosti po dobu 6 let.

Přestože byl tento zákon jednoznačným vylepšením oproti předchozímu Federálnímu zákonu o regulaci lobbingu, stále v něm zůstala slabá místa. Nedostatečné se ukázalo vyřešení otázky zveřejňování údajů, protože ve většině případů byly výkazy odevzdávány v papírové podobě, v níž se také archivovaly, a veřejnost k nim prakticky neměla umožněn přístup. Zákon nevytvořil centrální instituci, která by se zabývala vymáháním dodržování zákona a dodané informace, tak byly pouze shromažďovány v kanceláři Sněmovny reprezentantů a u kancléře Senátu, kteří neměli ani pravomoci ani možnosti vymáhat dodržování nebo správné vyplňování dodávaných výkazů. Co se týče regulace lobbismu, zákon se nezabýval jedním ze stále diskutovaných témat a to problémem tzv. otočných dveří.

Některá slabá místa LDA byla posléze zahrnuta v technických dodatcích tohoto zákona, které byly přijaty 6. 4. 1998 pod názvem Technické dodatky k zákonu o zveřejňování informací týkajících se lobbingu (*Lobbying Disclosure Technical Amendments Act*). Tyto dodatky zahrnovaly zúžení definice „*vymezeného okruhu úředníků exekutivy*“, změnu ve vymezení toho, co je považováno za lobbistický kontakt, změnu týkající se určování povinnosti se registrovat a následného zveřejňování u neziskových organizací a obchodní činnosti, a nakonec také v rámci technických dodatků byla zahraničním agentům soukromých zahraničních firem nabídnuta možnost registrovat se pod LDA namísto FARA^{16,17}.

2. Barack Obama na cestě k reformě lobbismu ve Spojených státech amerických

Barack Obama začal svou politickou kariéru ve státě Illinois. Tamní veřejná správa je však známá svým vysokým podílem korupce a etickým deficitem v rozhodovacích procesech. Podle mnohých studií se Illinois se svým největším městem Chicagem drží stabilně na předních místech žebříčku nejvíce korupčních států ve Spojených státech amerických. Tato nechvalná proslulost Illinois byla předmětem obav, jestli se prezident Barack Obama nerozhodne část tamějšího personálu, a tím

---

¹⁶ FARA – Foreign Agents Registration Act.

pádem i zdejších zvyků, přenést s sebou do Washingtonu, jestliže se mu podaří vyhrát prezidentské volby. Tím by totiž značně zpochybnil veškerá svá prohlášení a sliby učiněné během kampaně. Obama si však tohoto nebezpečí byl vědom a s výběrem personálu pro svůj úřad byl opatrný.¹⁸

Barack Obama se v roce 2000 neúspěšně pokusil o zvolení do Sněmovny reprezentantů a po tomto fiasku¹⁹ uvažoval o konci své politické kariéry. Volby do Senátu o čtyři roky později měly být jeho posledním pokusem o politický úspěch. Během prezidentské kampaně v roce 2004 byl vybrán prezidentským kandidátem Johnem Kerryem, který s ním krátce vedl kampaň právě v Illinois, aby pronesl hlavní proslov na nominačním sjezdu Demokratické strany v Bostonu. Tento projev ho takřka okamžitě dostal do povědomí veřejnosti a posléze i na politické výsluní. Jeho proslov se nedotýkal jen určité části společnosti, jak tomu bylo u stranických proslovů zvykem, ale společnosti jako celku, kterou se mu podařilo v proslovu obsáhnout a oslovit. Podobným způsobem Obama pak pokračoval i nadále při své práci v politice. Spíše než aby se radikálně přikláněl na jednu či na druhou stranu politického spektra zůstával uprostřed, což mu umožňovalo spolupracovat i se svými republikánskými kolegy.²⁰

Přestože se Obama zejména v oblasti financování své kampaně silně distancoval od lobbistů a veškerých negativních vlivů, které by mohly narušit dojem, že je jeho snaha o etickou reformu myšlena skutečně vážně, jedním z jeho úplně prvních politických sponzorů na počátku 90. let byl Obamův tehdejší přítel Antoine „Tony“ Rezko. Tony Rezko byl od roku 2004 vyšetřován pro podezření ze zpronevěry a úplatkářství. V roce 2008 byl z těchto činů obviněn a v listopadu roku 2011 odsouzen na 10 a půl roku do vězení. Okamžitě po medializování této kauzy, která se nejvíce dotkla Obamovy kampaně v roce 2008 se Obama distancoval od jakéhokoli kriminálního spojení s Rezkem a jeho obchody a to přesto, že ještě v roce 2005 Barack Obama spolu s manželkou Michelle koupili dům a Rezkova manželka parcelu v těsném sousedství²¹ ve čtvrti South Side v Chicagu. Krátce po uskutečnění tohoto obchodu Rezkova manželka svou část pozemku odprodala Obamovým za podstatně sníženou

---

¹⁷ Luneburg, *The Lobbying Manual: A Complete Guide to Federal Lobbying Law and Practice*.

¹⁸ Obama, Barack. *Odvaha doufat: úvahy o vzkříšení amerického snu*. Voznice: Leda, 2010.

¹⁹ Neuspěl v primárkách uvnitř Demokratické strany.

²⁰ Wolfe, Richard. *Renegade: the making of a president*. New York: Crown Publishers, 2009.

²¹ Jednalo se o pozemek s jedním domem a parcelou navíc, které majitel chtěl prodat jako celek.

cenu²², což na sebe přilákalo pozornost médií, ale i vyšetřovatelů Rezkovy kauzy právě v okamžiku, kdy se Obama chystal kandidovat do úřadu prezidenta. Obama svou účast na Rezkových obchodech odmítl s tím, že veškerá jejich jednání byla naprosto legální a jediná podpora, které se Rezkovi od Obamy dostalo, byl doporučující dopis k jednomu z projektů ve kterém Rezko figuroval jako investor. Toto doporučení podle Obamy v žádném případě nebylo založeno na jejich přátelském vztahu, ale čistě na kvalitě daného projektu. Rezkovi se tedy podle Obamova tvrzení nikdy nedostalo politických výhod výměnou za financování Obamových kampaní, jak se spekovalo v médiích. Přesto Rezko zůstává tmavou skvrnou na Obamově politické kariéře.²³

2.1 Důvody k prosazování etické reformy

Během svého působení v illinoiském senátu se Obama poprvé dostal k tématu souvisejícímu s etickou reformou, jednalo se o etickou reformu volební kampaně spočívající zejména v omezeních možností financování a omezení použití prostředků na kampaň získaných. K tomuto tématu se dostal díky svému právníckému vzdělání, ale také zásluhou svých začátků na pozici komunitního organizátora v Chicagu, kde se poprvé setkal s problematickou funkčností systému, který je řízen a ovlivňován několika málo jedinci, kteří jsou veřejností nahlíženi se značnou nedůvěrou a despektem. Chicago, jeho domovské město, pak hrálo velkou roli ve směru, kterým se Obama poté vydal.²⁴

„Jak mnoho z vás ví, pocházím z Chicaga – města, které nemělo vždy nejlepší reputaci, když přijde na vedení politiky v této zemi. Ale během mého prvního roku působení v illinoiském státním senátu, jsem pomohl v boji za prosazení první illinoiské etické reformy po 25 letech. Doufám, že se nám podaří něco podobného i zde.“²⁵

Takto Obama shrnul své působení v Illinois během projevu, při kterém byl představen návrh Zákona o „pocitivém vůdcovství a otevřené vládě“. Tento zákon, v kterém Obama hrál svou roli, ne však hlavní, jak on sám často prohlašoval, byl přijat jako novela Zákona o zveřejňování informací týkajících se lobbingu z poloviny 90. let a

---

²² Obamovi svou část pozemku s domem koupili za 1, 35 milionů dolarů, Rezkova manželka zaplatila za parcelu 625 tisíc dolarů a odprodala ji Obamovým za 104,5 tisíce dolarů.

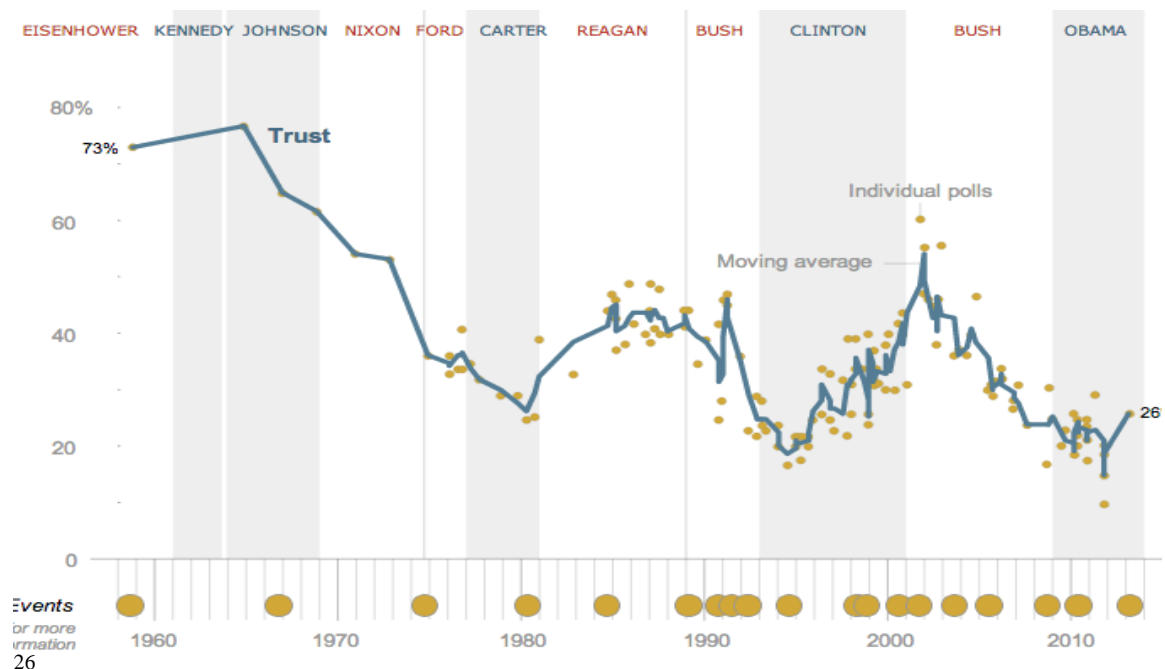
²³ Hosenball, Mark, and Karen Springen. „Man in the Middle.“ *Newsweek* 151, č. 10 (2008): 40. Academic Search Complete, EBSCOhost (staženo 21. 4. 2013).

²⁴ Velvyslanectví Spojených států amerických. „Barack Obama – americký život.“ http://czech.prague.usembassy.gov/prezident_barack_obama.html (staženo 17. 3. 2013).

důležitým podnětem pro jeho přijetí se staly washingtonské lobbistické skandály z první poloviny prvního desetiletí nového tisíciletí. Skandály související s lobbismem a úplatkářstvím zákonodárců se sice vyskytovaly čas od času takřka nepřetržitě, ale vždy měly velký vliv na důvěru respektive nedůvěru veřejnosti v práci vlády.

Následující graf zveřejněný na internetových stránkách agentury *Pew Research Center* mapuje vývoj důvěry občanů v práci vlády od roku 1958 do roku 2013. Ještě v roce 1958 byla důvěra v práci vlády 73 %, v lednu roku 2013, z kterého pocházejí poslední zaznamenané údaje, svou důvěru ve federální vládu projevilo pouze 26 % respondentů, a to i přes veškerá Obamou přijatá opatření k nápravě tohoto stavu.

Graf č. 1: Důvěra veřejnosti v práci vlády mezi lety 1958 – 2013

V neposlední řadě svou roli v přijetí kroků směřujících k navrácení důvěry v práci vlády hrála inspirace Obamy v Listech Federalistů a Jamesem Madisonem nastíněná úskalí a řešení tehdy přijímané Ústavy, které se mj. týkaly právě lobbismu a přístupu privilegované menšiny k zákonodárcům, na která Obama v mnohých projevech odkazoval.

²⁵ Obama, Barack. „Ethics & Lobbying Reform.“ (projev prezentovaný na Summitu o reformě lobbismu, National Press Club Washington, DC, 26. ledna 2006). <http://obamaspeeches.com/047-Lobbying-Reform-Summit-National-Press-Club-Obama-Speech.htm> (staženo 22. 4. 2013).

²⁶ Pew Research Center. „Public Trust in Government: 1958-2013.“ 31. ledna 2013. <http://www.people-press.org/2013/01/31/trust-in-government-interactive/> (staženo 2. 5. 2013).

2.1.1 Obamovy začátky v Illinois

Obama se od počátku svého působení jako senátor ve státě Illinois pokoušel o etickou reformu, která by změnila fungování zdejší vládní administrativy a politiky.²⁷ K tomuto tématu se dostal v podstatě náhodou, když byli osloveni nejvyšší představitelé illinoiského zákonodárného sboru²⁸, aby doporučili některého ze senátorů, který má právnické vzdělání, aby se tohoto úkolu zhostil. Jednalo se o nesnadný úkol, který vyžadoval vyjednání napříč oběma politickými stranami. Obama byl doporučen a tuto roli přijal.

Jeho prvotním cílem bylo vytvořit limity na množství prostředků, které proudily do financování kampaně, ale velmi dobře si uvědomoval, že s takovým návrhem by měl jen malé šance na úspěch, a proto začal pracovat na mírnější formě reformy politické kampaně. Na návrhu s ním spolupracoval vlivný demokratický senátor Emil Jones²⁹. Jones byl jedním z těch, kteří Obamu pro tento úkol doporučili. Jones Obamovo počáteční zapálení okomentoval s tím, „*že mu ho bylo skoro líto s jakým elánem a vervou se pustil do tak nesnadného úkolu, který neměl z počátku příliš šancí na nějaký signifikantní úspěch.*“³⁰

Finální podoba reformy zahrnovala zákaz přijímání většiny darů od lobbistů, zákaz utrácení peněz určených na kampaň pro osobní účely zákonodárců a zavedení povinnosti elektronického vyplňování a zveřejňování výkazů o kampani.³¹

Pro Illinois se jednalo o první skutečnou etickou reformu volební kampaně po dvaceti pěti letech. Illinois totiž v 90. letech měla jeden z nejméně regulovaných systémů fungování politické kampaně v zemi. A jednalo se o skutečný přelom v zprůhlednění financování politických kampaní ve státě, který umožnil novinářům a veřejnosti přímý přístup ke všem do té doby nedostupným datům a číslům týkajících se financování kampaně. Povinnost zveřejňovat tyto údaje alespoň částečně osvětlila jinak

---

²⁷ Obama. *Odvaha doufat: úvahy o vzkříšení amerického snu.*

²⁸ Za nejvyšší představitel vlady je považována tzv. čtyřka, tedy předseda senátu, dočasný předseda a straničtí představitelé demokratické a republikánské strany.

²⁹ Jones s Obamou spolupracoval již před Obamovým zvolením do illinoiského senátu v době, kdy Obama pracoval jako komunitní organizátor pro sdružení místních církví a městské části South Side. Jones se posléze v roce 2003 stal předsedou illinoiského senátu a hrál důležitou roli v Obamově kandidatuře a kampani do Senátu.

³⁰ Scott, Jenny. „In Illinois, Obama Proved Pragmatic and Shrewd.“ *New York Times*, 30. července 2007. <http://www.nytimes.com/2007/07/30/us/politics/30obama.html?pagewanted=all> (staženo 14. 3. 2013).

³¹ Ibid.

netransparentní illinoiskou politiku.³²

2.1.2 Lobbistické skandály roku 2005

Skandály související s lobbismem a neetickým chováním zákonodárců jsou poměrně častým jevem, který se čas od času dostane na veřejnost. Tyto skandály téměř vždy rozvíří diskuse o zkorumpovanosti politiků, regulaci, zrušení nebo jiném druhu omezení, které souvisí se zprůhledněním politiky a předejití opakování se tomuto druhu situace.

Logicky se tedy nezanedbatelným důvodem pro reformu stala série skandálů, které vyšly najevo krátce po sobě v roce 2005. Za zmínění stojí zřejmě nejznámější případ, který se týká jednoho z tehdejších nejvlivnějších washingtonských lobbistů Jacka Abramoffa, který se v roce 2006 přiznal k zpronevěře, korupci a krácení daní při koupi kasin Sun Cruz v roce 2000.³³

Abramoff, označovaný za republikánského lobbistu, protože jeho kontakty v Kongresu zahrnovaly zejména republikánské politiky, měl během své kariéry lobbisty uplatit několik republikánských poslanců, kteří byli v rámci této kauzy také vyšetřováni. Úzké spojení Abramoffa a Republikánské strany, stranu značně poškodilo. Ta se však snažila od vlivu Abramoffa distancovat. Abramoff v rozhovoru nazvaném *The Lobbyist's Playbook* po svém propuštění z vězení popisuje, jaké metody k získávání vlivu v Kongresu používal, v rozhovoru například zmiňuje, že měl několik zaměstnanců, kteří se věnovali pouze získávání nejlepších lístků na sportovní zápasy, které poté distribuoval politikům, aby si je tím zavázal. Za neúčinnější metodu k zavázání si zákonodárců však považuje nabídku zaměstnání s vysokým platem po ukončení jejich politické kariéry, konkrétně prohlásil, že „většina zaměstnanců Kapitoly, které jsem potkal, nakonec chtěla získat zaměstnání na K Street³⁴, nakonec se chtěli stát lobbisty.“³⁵

Dále měl Abramoff společně s bývalým tiskovým mluvčím republikána Toma DeLaye Michaellem Scanlonem přimět indiánské kmeny, aby věnovaly miliony dolarů

---

³² „Barack Obama on Ethics“, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=EroItoazpiA> (staženo 12. 3. 2013).

³³ „Unraveling Abramoff: Key Players in the Investigation of Lobbyist Jack Abramoff.“ *The Washington Post*, 26. června 2007. <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/custom/2005/12/23/CU2005122300939.html> (staženo 14. 3. 2013).

³⁴ K Street je ulice ve Washingtonu, která se stala synonymem pro Washingtonský lobbismus.

³⁵ Stahl, Lesley. „Jack Abramoff: The lobbyist's playbook.“ 6. listopadu 2011. http://www.cbsnews.com/8301-18560_162-57319075/jack-abramoff-the-lobbyists-playbook/ (staženo 20. 4. 2013).

do politiky, za což byli obviněni z pronevěry a pokusu o úplatkářství vládních představitelů. Abramoff se svými spolupracovníky měli připravit akci, která přiměla několik indiánských kmenů k tomu, aby investovaly velké sumy přesahující až 45 milionů dolarů do lobbingu. Tato akce byla namířena proti klientům, kteří zaměstnávali Abramoffa, který tím chtěl docílit, aby jeho klienti byli nuceni si ho najmout, a tím pádem mu zaplatit, aby lobbboval v jejich prospěch. Abramoff spolu se Scanlonem indiánské kmeny přesvědčili o potřebnosti jejich služeb a zmanipulovali je i do dalších investic. Suma, kterou kmeny celkově investovaly, je celkově srovnatelná se sumami, které do lobbingu ročně investují největší washingtonské firmy (okolo 30 milionů dolarů). Abramoff se k těmto obviněním přiznal a byl odsouzen na 6 let do vězení, kam nastoupil v listopadu roku 2006 a z kterého byl propuštěn již po 3, 5 letech v roce 2010.³⁶

Jiným neméně závažným skandálem souvisejícím s lobbismem je případ, který se týká kalifornského kongresmana Randy „Duke“ Cunninghama, který byl obviněn z přijímání úplatků od lobbistů výměnou za přidělování federálních zakázek na ministerstvu obrany. Cunningham byl v roce 2006 odsouzen k 8 letům vězení poté, co se přiznal k přijetí nejméně 2, 4 milionů dolarů ve formě darů, hotovosti a proplacených cest. Na svobodu však byl propuštěn již v roce 2012.³⁷

Nejenom tyto dvě zmiňované a mediálně zřejmě nejvíce sledované aféry značně ovlivnily důvěru veřejnosti v práci vlády a Kongresu a rozpochybovaly zákonodárnou aktivitu v Kongresu, která vedla k přijetí opatření, které by měly podobným skandálům do budoucna zamezit nebo je alespoň značně omezit.

2.1.3 Obamova inspirace v Listech federalistů

Problém s lobbisty a zájmovými skupinami není záležitostí moderní doby. Tyto skupiny jsou bez nadsázky staré jako Spojené státy samotné. Proto se Obama často v souvislosti s lobbistickou reformou odvolával na názor Jamese Madisona v Listech federalistů, kterého také při mnoha příležitostech citoval. Již Madison totiž na problematiku různých skupin, které mohou omezovat demokracii, narazil. Madison spolu s ostatními autory Listů federalistů Alexandrem Hamiltonem a Johnem Jayem

---

³⁶ „Unraveling Abramoff: Key Players in the Investigation of Lobbyist Jack Abramoff.“ *The Washington Post*.

³⁷ „Randy ‘Duke’ Cunningham released to halfway house.“ *Fox 5 San Diego*, 12. prosince 2012. <http://fox5sandiego.com/2012/12/12/randy-duke-cunningham-released-from-prison/#axzz2OjeGSHZt> (staženo 20. 3. 2013).

sepsali sérii novinových článků, které byly určeny k obraně a schválení nové Ústavy. V Listech federalistů, č. 10, který je považován za jeden z nejdůležitějších a nejužitečnějších z celé sbírky, a jehož autorem je právě James Madison, se rozvíjí obava, že demokratická forma vlády není tou nejsprávnější, protože reprezentuje většinu, ale již nebere ohled na blaho menšiny.

„Odevšad jsou slyšet stížnosti našich nejváženějších a nejctihodnějších občanů, zastánců veřejné i osobní svobody a víry: naše vlády jsou příliš nestálé, že ve sporech různých stran není brán ohled na veřejné blaho a rozhodnutí jsou často přijímána nikoli podle zásad spravedlnosti a s ohledem na práva menšiny, nýbrž díky větší síle zaujaté a zpupné většiny.“³⁸

Madison navrhoval takovou formu vlády, která bude demokratická a zároveň bude ochraňovat menšiny před hrozbami, které plynou z velkých a organizovaných zájmových skupin, které se mohou pokoušet prosazovat své zájmy nad zájmy ostatních. Dále James Madison upozorňuje na to, že je nutné tyto skupiny kontrolovat a regulovat, protože podle Ústavy není možné je zrušit či zakázat, protože tím by došlo k omezení svobody a demokracie by tak byla ohrožena více než jimi samotnými. Přesto obava z rozdělení společnosti na určité frakce, které mohou vést k rozdělení společnosti, přetrvávala a bylo nutné se zabývat jejím řešením.

„Jestliže stranický zájem prosazuje menšina, pomůže republikánský princip, který většině umožní porazit nesprávné názory v řádných volbách; poražená strana může klást překážky státní správě a vyvolávat společenské otřesy, ale nebude schopna provádět násilí a skrývat je za Ústavou. A naopak: je-li nositelem stranickosti většina, umožní jí forma lidové vlády, aby své hlavní vášni či zájmu obětovala jak veřejné blaho, tak práva ostatních občanů. Hlavní cíl, k němuž směřuje naše zkoumání, je tedy následující: jak zajistit veřejné blaho a osobní práva před ohrožením stranickostí většiny a zároveň zachovat ducha a formu lidové vlády. [...] Jakými prostředky lze tohoto cíle dosáhnout? Zjevně pouze jedním ze dvou. Buď se musí zabránit, aby měla většina stejnou vášně či zájem, nebo když většina takovou společnou vášně či zájem má, musí být zajištěno, aby jí její počet a místní situace neumožňovaly dohodnout a provést plán útlaku.“³⁹

---

³⁸ Hamilton, Alexander, James Madison a John Jay. Listy federalistů: soubor esejí psaných na podporu nové Ústavy předložené federálním Shromážděním 17. září 1787. Olomouc: Univerzita Palackého, 1994.

³⁹ Ibid.

Přestože Madison nepřišel s jasným řešením tohoto dilematu doufal, že jedna skupina bude potlačovat druhou a tím dojde k jakémusi přirozenému vyvážení jak zájmů menšiny tak většiny, a také k zaktivizování veřejnosti, která se tím také dostane ke slovu a k prosazování svých zájmů.

3. Kroky učiněné v rámci snahy o etickou reformu

V předchozí kapitole byly nastíněny důvody, které vedly k přijetí opatření, která měla zamezit opakování se skandálů souvisejících s úplatkářstvím zákonodárců lobbisty a k navrácení důvěry v práci vlády. Prvním z kroků, který měl změnit stávající situaci, byl návrh Zákona o „poctivém vůdcovství a otevřené vládě“, tento demokratický návrh reformy, byl Demokraty sice uveden jako návrh zákona, který by měl zamezit dalším převážně republikánským skandálům souvisejícím s lobbismem – v narážce na Abramoffa a jeho republikánské kontakty, přesto i Republikáni uvítali tuto demokratickou novelu. Z části možná také proto, že podpora podobného zákona jim měla umožnit očištění se od afér spojených právě s Abramoffem.

3.1 Přijetí zákona o „poctivém vůdcovství a otevřené vládě“

„Jsme oddaní myšlence okamžité změny, vést tuto zemi novým směrem, ukončit styl republikánského řešení 'jako obvykle' a zajistit, že vůdci tohoto národa budou sloužit zájmům lidu a ne zájmových skupin. [...] Se Zákonem o 'poctivém vůdcovství a otevřené vládě' se američtí představitelé budou znovu moci zaměřit na urgentní potřeby amerického lidu: zajištění skutečné bezpečnosti v zámoří i doma, zajištění ekonomické síly a kvalitního vzdělání, zajištění dostupné zdravotní péče pro všechny zajištění energetické nezávislosti a penzijní stability.“⁴⁰

Takto uvedla Demokratická strana svůj návrh novely Zákona o „poctivém vůdcovství a otevřené vládě“ (*Honest Leadership and Open Government Act, HLOGA*), který byl přijat v roce 2007. Schválení HLOGA bylo významným mezníkem a v této době jednoznačným úspěchem politiky, kterou Obama a Demokráté v Senátu prosazovali. Obama na tomto zákoně v Senátu nepracoval sám, krom demokratických senátorů byl dalším velkým podporovatelem přijetí HLOGA republikánský senátor a pozdější Obamův protikandidát v prezidentských volbách 2008 John McCain. Prosazení

---

⁴⁰ United States Senate Democrats. „Democrats Pledge to Provide Honest Leadership, Open Government.“ <http://democrats.senate.gov/2006/01/18/democrats-pledge-to-provide-honest-leadership-open-government/> (staženo 14. 3. 2013).

přísnější formy regulace lobbismu bylo záležitostí, na které se Demokráté s Republikány v mnoha ohledech shodli, krom republikána Johna McCaina byla další horlivou republikánskou podporovatelkou regulace lobbismu také např. Sarah Palin.

Během slavnostního představení návrhu tohoto zákona Demokraty ve Velkém sále knihovny Kongresu Barack Obama mimo jiné řekl, že:

„Korupce ve Washingtonu již nadělala mnohem dalekosáhlejší škodu než jen pouhé výlety za golfem za státní peníze nebo zasypávání politiků dary. Otrásla vírou amerického lidu ve vládu, která se stará pouze o své zájmy a prosazuje pouze své hodnoty. Najaté 'zbraně' K Street, kterým bylo umožněno psát naše zákony, dostaly přesně to, za co jsou placeni – masivní daňové úlevy pro ropné společnosti, dary pro farmaceutické společnosti a zakázky bez výběrového řízení na rekonstrukci Gulfského pobřeží. Mezitím těžce pracující Američany napříč zemí, kteří si nemohou dovolit vlastního lobbistu, zajímá, kdy někdo ve Washingtonu také pomůže jim, poslat děti na vysokou školu nebo zaplatit účty za lékaře nebo jim zaručí penzi. Je na čase abychom jim na tyto otázky odpověděli.“⁴¹

HLOGA je novelou Zákona o zveřejňování informací týkajících se lobbingu a v mnoha ohledech zpřísňuje již zavedenou kontrolu z roku 1995 zákonem LDA. HLOGA rozšiřuje požadavky na zveřejňování lobbistických aktivit, a důsledněji se zaměřuje na regulaci lobbingu v rámci celého procesu zákonodárné činnosti.⁴²

Oba zákony HLOGA i LDA definují pojem lobbista. Tato definice je však velmi úzká a mnoho lobbistů do ní nezapadá. HLOGA zpřísňuje pravidla pro registraci, která je povinná od nižší částky přijaté od jednoho klienta, a snížena byla také hranice výdajů oproti úpravě v rámci LDA. Oba zákony nutí registrované lobbisty, aby zveřejňovali své aktivity a pokusy o ovlivnění vlády a vládních úředníků, musí také zveřejňovat množství financí, které na tyto účely používají. V rámci HLOGA je povinnost poskytování informací o klientech ještě rozšířena. HLOGA totiž navíc zavádí nový systém zveřejňování informací a snazší přístup veřejnosti k těmto informacím prostřednictvím internetu. Změna nastala ve frekvenci zveřejňování z půlroční v rámci LDA na čtvrtletní v rámci HLOGA. V LDA dobrovolné elektronické vyplňování výkazů je v rámci HLOGA součástí povinností souvisejících se zveřejňováním. HLOGA také zavádí vyšší sankce za porušení a nedodržení některé z podmínek zákona.

---

⁴¹ United States Senate Democrats. „Democrats Pledge to Provide Honest Leadership, Open Government.“

HLOGA se pokouší zpomalit nebo úplně zastavit tzv. otočné dveře (*revolving door*) mezi veřejnou správou a lobbismem, zastavit výstřelky v privátně dotovaných darech a cestovním a rozšířit zveřejňování a transparentnost lobbistických aktivit.⁴³ Povinnost zveřejnit informace o předchozích zaměstnáních ve státním sektoru byla rozšířena a povinnost přiznat práci v exekutivní nebo legislativní složce platí až dvacet let zpět.

Mezi novinky, které HLOGA zavádí, patří:

- přehledná elektronická databáze, která je plně dostupná na internetových stránkách amerického Senátu⁴⁴, kde je možné se rozhodnout, jestli chcete stáhnout některou z databází obsahující veškeré informace pohromadě nebo pokračovat do rozhraní, které umožní vyhledání konkrétních informací
- informace o volebních kampaních financovaných lobbisty
- zákaz lobbisty financovaných darů a bezplatných cest pro státní zaměstnance
- povinnost zveřejnit zákon nebo jeho úpravu 48 hodin před jeho projednáváním a hlasováním v Senátu
  - zákaz členům a zaměstnancům Kongresu podmiňovat svá rozhodnutí výměnou za politickou podporu
  - omezení využívání soukromých firemních letadel politiky
  - prodloužení doby zákazu lobbingu pro bývalé senátory z původního jednoho roku na dva roky.⁴⁵

Problémem tohoto zákona je, že nepřináší povinnost zveřejňovat obsáhlejší informace o konkrétních lobbovaných členech Kongresu, zaměstnancích nebo federálních agenturách a konkrétních záležitostech a zákonech, v nichž jsou lobbováni.⁴⁶ HLOGA mělo zvýšit transparentnost vlády a důvěru veřejnosti ve vládu, která tuto důvěru ztratila po sérii skandálů souvisejících s lobbingem a ovlivňováním

---

⁴² Laboutková. *Lobbing v moderních demokraciích*.

⁴³ Thurber, James A. „The Contemporary Presidency: Changing the Way Washington Works? Assessing President Obama's Battle with Lobbyists.“ *Presidential Studies Quarterly* 41, č. 2: 358-374. Academic Search Complete, EBSCOhost (staženo 11. 3. 2013).

⁴⁴ United States Senate. „LDA Reports.“

http://www.senate.gov/legislative/Public_Disclosure/LDA_reports.htm (staženo 10. 3. 2013).

⁴⁵ Laboutková. *Lobbing v moderních demokraciích*.

vládních činitelů ve prospěch velkých korporací a tím *de-facto* na úkor občanů Spojených států.

Tento zákon nutí registrované lobbisty každého čtvrt roku zveřejňovat své lobbistické aktivity a usnadňuje přístup veřejnosti k těmto údajům. To samo o sobě vyznívá jako dobrý nápad, problematické ovšem je, že od zavedení HLOGA klesl počet registrovaných lobbistů a tento trend stále pokračuje. Je tomu tak zejména proto, že pro lobbisty je snazší zákon obejít a věnovat se své lobbistické činnosti jinak.

3.2 Odmítnutí lobbistických příspěvků na financování prezidentské kampaně

V rámci pokračování ve směru, kterým se podporou HLOGA vydal, Obama odmítl financování své předvolební kampaně lobbisty a Výbory pro politickou činnost (*Political Actions Committees, PACs*). PACs jsou při financování kampaně problematické zejména z toho důvodu, že umožňují participaci na průběhu federálních voleb aktérům, kteří jinak měli jakékoli zasahování do tohoto procesu zakázané. Založením PAC se obchodním společnostem, pracovním spolkům a federálním vládním dodavatelům otevírá cesta k ovlivňování průběhu federálních voleb, prosazování návrhů zákonů nebo volbám či zamítnutím federálních úředníků. PAC jsou financovány z dobrovolných příspěvků vlastních členů, kde tento příspěvek nesmí překročit hranici 5000 dolarů ročně na jednotlivce. PACs sice musí podávat pravidelné zprávy o svém hospodaření, ale mohou se dobrovolně rozhodnout, jestli tyto zprávy podají okamžitě nebo až s určitým zpožděním, a to vede k tomu, že přispívají-li PACs na financování kampaně nějakého politika, mohou zveřejnit své financování až po skončení voleb, což s sebou přináší komplikace týkající se zprůhledňování a zveřejňování konkrétních přispěvatelů a konkrétních částek určených konkrétním kandidátům. Navíc PACs mohou participovat na federálních volbách také formou tzv. nezávislých výdajů, které musí být nezávislé na konkrétní kandidátské kampani, ale které mohou vlastním způsobem určitého kandidáta propagovat a podporovat.

Rozhodnutí vzdát se příspěvků od těchto skupin Obama vysvětloval svým přesvědčením, že chce v Bílém domě začít s čistým štítem a ne s množstvím závazků, které by měl splácet.⁴⁷ Přesto k úplnému odstříhnutí se od těchto příspěvků přikročil až

---

⁴⁶ Hasen. „Lobbying, Rent-Seeking, and the Constitution.“

⁴⁷ „Barack Obama on Ethics“, *YouTube*.

během volební kampaně v roce 2012, v roce 2008 totiž od PACs vybral asi 1580 dolarů což je sice minimální suma v porovnání s jeho protikandidátem Johnem McCainem, který od PACs získal přes 1, 4 mil. dolarů, ale stále se jedná o akceptaci těchto peněz. Vzhledem k tomu, že financování kampaně není to samé co lobbying, je na místě vysvětlit, proč je to relevantní k tématu. Financování kampaně a lobbying totiž spolu v mnoha ohledech souvisí. Tato souvislost byla poprvé jasně rozpoznána přijutím HLOGA, který konkrétně reguloval také financování kampaně lobbisty. Konkrétně zákon zaváděl regulaci zveřejňování tzv. svázaných příspěvků (*bundled contributions*), zákaz členům Sněmovny reprezentantů účastnit se lobbisty sponzorovaných událostí během politických shromáždění, a stejné omezení jako pro členy Sněmovny reprezentantů se vztahovalo i na členy Senátu. Pokud je tedy cílem omezit vliv lobbistů na politiku, nelze se vyhnout také otázce omezování jejich možností financovat volební kampaně. Volební kampaň a její financování je totiž jedním z nejzranitelnějších míst politika, který se může cítit zavázán svým přispěvatelům, kteří mu dopomohli ke zvolení, což je přesně ten typ situace, které mohou lobbisté využít a zneužít.⁴⁸

Dále se Obama rozhodl nevyužít federálních fondů k financování své kampaně. Učinil tak jako první kandidát od roku 1974, kdy byly tyto fondy vytvořeny. Tyto fondy byly vytvořeny v 70. letech jako doplňky Zákona o vedení volební kampaně z roku 1971, který zaváděl regulaci financování politických kampaní. Spolu se zavedením srážkového systému z daně z příjmu v roce 1971 vznikl o několik let později program o tzv. odpovídajících zdrojích (*matching fund program*) určený k financování politické kampaně k prezidentským primárkám. Přístup ke zdrojům z Fondu na prezidentskou volební kampaň (*Presidential Public Funding System*) je podmíněn získáním 5000 dolarů ve 20 státech⁴⁹. Pokud se kandidátovi podaří dosáhnout na tyto fondy je mu poskytnuta finanční podpora do maximální výše 20 milionů dolarů a navíc mu jsou hrazeny životní náklady. Jestliže se však kandidát rozhodne tyto fondy využít, musí omezit své náklady na částku, která nepřesáhne výši dotace a již nemůže přijímat příspěvky na kampaň od individuálních dárců. Kvůli tomuto rozhodnutí se na něj snesla kritika ze strany protikandidáta republikánské strany, protože Obama nejprve v průběhu demokratických primárek prohlašoval, že pokud se mu podaří získat demokratickou nominaci, tak tyto fondy využije, protože je jeho cílem maximálně zprůhlednit

---

⁴⁸ Briffault, Richard. „Lobbying and Campaign Finance: Separate and Together.“ http://slpr.stanford.edu/previous/Volume19/Briffault_19slpr105.pdf (staženo 20. 1. 2013).

financování své kampaně, tím že svůj názor později změnil, znevýhodnil McCaina, který se pro fondy rozhodl a zůstal tak omezený v množství financí, které mohl vybrat a využít.⁵⁰

Obama později obhajoval své rozhodnutí fondů nevyužít tím, že systém, na základě kterého program financování prezidentských kampaní funguje, je zastaralý a nevyhovující a je potřeba jeho úprava. Krom jiného odmítnutím těchto příspěvků nebyl omezen limity na množství vybraných peněz a mohl tedy přijímat příspěvky v průběhu celé volební kampaně.⁵¹

Přestože existuje všeobecné povědomí o tom, že Obama zvítězil zejména díky příspěvkům na kampaň sesbíraným od tzv. malých dárců, není tomu tak. Oficiální čísla z webu Federální volební komise (*Federal Election Commission*⁵²) a Centra pro odpovědnou politiku (*Centre for Responsive Politics*⁵³) ukazují, že Obama v roce 2008 vybral od tzv. malých dárců, za které jsou považováni dárce, kteří věnují částku nižší než 200 dolarů asi 49 % veškerých svých příspěvků a McCain, pouze 32 %. Tyto údaje byly považovány za fenomén, kterého se do té doby nikomu nepodařilo dosáhnout, ale později po důkladnějším prozkoumání se přišlo na to, že tyto čísla neodpovídají skutečnosti, protože mnozí dárce z této skupiny, která nepodléhá zveřejňování, přispívali během kampaně několikrát, ale po menších částkách nepřesahujících 200 dolarů. Podle údajů zveřejněných Institutem pro financování kampaně (*The Campaign Finance Institute, CFI*) tak nakonec Obama získal o 80 % víc příspěvků od velkých dárců než od těch malých.⁵⁴

Přestože Obamovi kritikové argumentují tím, že se lobbistům stejně podařilo financovat Obamovu kampaň skrze své rodinné příslušníky, pozastavením své registrace nebo přímými finančními příspěvky od svých klientů apod., jsou tato

---

⁴⁹ Musí se jednat o příspěvky nižší než 250 dolarů získané ze soukromých zdrojů.

⁵⁰ „Obama Opts Out of Public Campaign Funding.“ YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=fOFEdFpGF8I> (staženo 12. 3. 2013).

⁵¹ Mooney, Brian C. „In a shift, Obama rejects public funding.“ *The Boston Globe*, 20. června 2008. http://www.boston.com/news/nation/articles/2008/06/20/in_a_shift_obama_rejects_public_funding/?page=full (staženo 2. 5. 2013).

⁵² Federal Election Commission. „Presidential Campaign Finance.“ <http://www.fec.gov/disclosure/pnational.do> (staženo 29. 4. 2013).

⁵³ Centre for Responsive Politics. „Presidential Candidate: Barack Obama (D).“ <http://www.opensecrets.org/pres08/summary.php?cycle=2008&cid=N00009638> (staženo 29. 4. 2013).

⁵⁴ The Campaign Finance Institute. „Reality Check: Obama Received About the Same Percentage from Small Donors in 2008 as Bush in 2004.“ 24. listopadu 2008. http://www.cfinst.org/Press/PReleases/08-11-24/Realty_Check_-_Obama_Small_Donors.aspx (staženo 2. 5. 2013).

Obamova opatření brána, alespoň jako symbol skutečné snahy o změnu, která se mohla projevit i na konečném výsledku voleb.

3.3 Obamovy předvolební sliby v souvislosti s etickou reformou

Během předvolební kampaně v roce 2008 představil Barack Obama spolu s Joe Bidenem⁵⁵ komplexní program, který zahrnoval kromě jiného také návrh etické reformy fungování vlády. V rámci tohoto návrhu Obama s Bidenem vybrali 5 klíčových odvětví, ve kterých by se mělo přikročit k navrhovaným změnám. Figuroval v nich washingtonský lobbismus; federální kontrakty, daňové úlevy a tzv. speciálně vyčleněné prostředky (*earmarks*); opětovné zpřístupnění vlády Američanům a jejich větší angažovanost ve vládních záležitostech; osvobození exekutivní sféry od vlivu zájmových skupin a nakonec rozumné zacházení s penězi daňových poplatníků.

V rámci každého z těchto bodů navrhovali autoři několik základních kroků nutných k jejich úspěšnému fungování v praxi. Mezi konkrétní kroky, které byly v tomto plánu zmíněné, patří zejména následující opatření, která jsem pro lepší orientaci rozčlenila do tří kategorií. U každého z nich je navíc uvedeno, nakolik se původní plán podařilo nebo nepodařilo naplnit:

1) kroky ke zvýšení transparentnosti

- *vytvoření centralizované internetové databáze poskytující voličům informace o etice a lobbismu* – k vytvoření této databáze došlo v roce 2012 a je přístupná na internetové adrese - ethics.gov.⁵⁶
- *založení nezávislé dohlížecí agentury, která bude mít na starost dohled nad dodržováním lobbistických zákonů a etických pravidel* – k vytvoření této agentury stále nedošlo, po nástupu Obamy do úřadu prezidenta ovšem Kongres schválil vytvoření podobné agentury, která ale dohlíží pouze na Sněmovnu reprezentantů, funkci Obamovy nezávislé dohlížecí agentury však částečně plní Úřad kongresové etiky (*The Office of Congressional Ethics*).
- *vytvoření otevřené databáze zveřejňující informace o uzavíraných smlouvách* – k vytvoření této databáze nedošlo, ale *Federal Awardee Performance and Integrity Information System*, který

---

⁵⁵ Joseph Biden – Obamův vice-prezident.

dříve nebyl přístupný veřejnosti, byl zpřístupněn a je možné v něm nyní vyhledat záznamy o zadaných smlouvách, které byly vloženy po 15. 4. 2011.

- *zveřejnění zákona 5 dní před jeho podpisem na internetu* – zákony, které jsou přijímány ve spěchu, měly být výjimkou z tohoto pravidla, ale 5 denní časová prodleva určená k tomu, aby se k zákonu mohla vyjádřit veřejnost je často porušována i u „neakutních“ zákonů. Obama tento svůj volební slib momentálně plní asi ze 2/3, v prvním roce své vlády se jím řídil pouze v 6 případech ze 124 přijímaných zákonů, v roce 2012 již v 75 případech z 92.⁵⁷
- *ukončení praxe psaní legislativy za zavřenými dveřmi* – nedošlo k přijmutí žádných opatření, která by tomu zabránila.
- *zveřejnění daňových úlev pro korporátní příjemce volně přístupné na internetu ve snadno dohledatelné formě* – nedošlo k přijetí žádných kroků, které by vedly k usnadnění vyhledávání těchto úlev.
- *osvětlení procesu speciálního vyčleňování prostředků (earmarks) a prostředků směřujících přímo do konkrétního volebního obvodu (pork barrel spending⁵⁸)* – v tomto bodě Obama navrhoval zveřejňování jmen zákonodárců, kteří žádají o vyčlenění prostředků v písemné formě 72 hodin před schvalováním v Senátu, ale ani v tomto bodě nebyla podniknuta žádná akce, která by toto pravidlo zavedla.
- *zavedení pravidelných setkání představitelů vlády s voliči a diskuse o připravovaných návrzích* – došlo k zavedení pravidelných setkání představitelů jednotlivých ministerstev s veřejností přes internetové online přenosy.

---

⁵⁶ An Official Web Site of the United States Government. „Ethics.“ <https://explore.data.gov/ethics/> (staženo 1. 5. 2013).

⁵⁷ Harper, Jim. „Sunlight Before Signing: Measuring a Campaign Promise.“ *Cato Institute*, 6. září 2012. <http://www.cato.org/blog/sunlight-signing-measuring-campaign-promise> (staženo 8. 5. 2013).

- *zajistit zveřejňování komunikace zaměstnanců Bílého domu s osobami mimo vládu* – od září 2009 jsou měsíčně zveřejňovány seznamy se jmény většiny lidí, kteří navštívili Bílý dům, tyto seznamy však mnoho setkání nezahrnují, například se na nich neobjevují osobní návštěvy, které nesouvisí s oficiálními nebo politickými záležitostmi, a pak také nezahrnují menší soukromá setkání ohledně citlivých témat, a nejsou tedy kompletním seznamem, který byl Obamou přislíben. Dalším problémem také je, že tyto seznamy jsou zveřejňovány dobrovolně pouze z Obamovy iniciativy, nejedná se tedy o žádné nařízení nebo zákon, který by mohl být vynucován.
- *zveřejňování jednání o důležitých rozhodnutích online na internetu* – prezident dal pokyn k tomu, aby jednotlivé úřady zveřejňovaly svá rozhodnutí a jednání na internetu, ale jednotlivé úřady tuto činnost ne vždy zveřejňují tak, jak by měly.
- *uveřejňování prezidentských záznamů* – ke splnění tohoto bodu došlo první den ve funkci podpisem Prvního exekutivního nařízení, které odstranilo omezení zveřejňování přijaté během prezidentství George Bushe.
- *zajištění efektivní ochrany tzv. whistleblowers⁵⁹* – došlo k přijetí opatření, které významně zlepšují jejich situaci a ochranu.

2) Uzavření „otočných dveří“

- *uzavření „otočných dveří“ pro bývalé i budoucí zaměstnance Obamovy administrativy* – problematický bod, protože došlo k zavedení pravidel, která měla zabránit využívání „otočných dveří“, ale prezident udělil velké množství výjimek, které umožnily získat post velkého množství lobbistů, kterým měla být práce na základě tohoto bodu neumožněna. Nejznámější případ je jmenování lobbisty Williama Lynna do funkce náměstka ministra obrany.

---

⁵⁹ Za *whistleblowers* jsou označováni lidé, kteří upozorní na nekalé praktiky svých nadřízených nebo spolupracovníků na pracovišti – například oznámení korupce apod.

- *ukončení praxe přidělování funkcí pouze na základě politické podpory nebo finančního příspěvku* – nově dosazení zaměstnanci musí podepsat prohlášení, že jejich jmenování nemá žádnou souvislost s jejich politickou orientací nebo s jejich příspěvky politikům.
- *změna dosavadní praxe dosazování politických kandidátů do určité funkce, přestože nemají potřebnou kvalifikaci* – podle Prvního exekutivního nařízení, musí být kandidát dosazený pouze na základě svých schopností, kvalifikace a zkušeností.
- *vynucování dodržování stanovených etických pravidel v exekutivním odvětví* – mělo se jednat zejména o posílení pravomocí Kanceláře pro vládní etiku, ta sice disponuje rozsáhlými pravomocemi, ale její správné působení je podrobováno mnoha kritikám. Zejména proto, že některé „přestupky“ zcela ignoruje nebo se jim dostatečně nevěnuje.

3) kroky ke zlepšení hospodaření vlády

- *založení nové skupiny zaměřené na vylepšení výsledků programů federální vlády a eliminaci neefektivity a plýtvání v rámci těchto programů* – v roce 2009 došlo k přijetí Exekutivního nařízení 13520, které se zaměřuje na tento bod, došlo také k založení Portálu pro správné federální platby (*federal payment accuracy portal*), který je přístupný na internetové adrese paymentaccuracy.gov⁶⁰. Na této internetové adrese jsou k dispozici informace o platbách, které byly proplaceny nesprávným osobám, v nesprávné výši nebo z nesprávného důvodu nebo byly využity k neschváleným účelům.
- *ukončení praxe zadávání smluv bez soutěže pro zakázky, jejichž hodnota přesahuje 25 000 dolarů* – Obama v tomto bodě nepodnikl žádný konkrétní krok.

⁶⁰ An Official Web Site of the United States Government. „Payment Accuracy.“ <http://www.paymentaccuracy.gov/> (staženo 1. 5. 2013).

- vytvoření vyčerpávající zprávy, která bude obsahovat jednotlivé položky federálního rozpočtu, aby se umožnilo dohledání a kontrola financování konkrétních vládních programů – k vytvoření takovéto zprávy zatím nedošlo.^{61 62}

Z tohoto přehledu splněných a nesplněných bodů souvisejících s Obamovou etickou reformou je jasné, že Obama, ačkoli měl velké plány, prozatím splnil jen malou část svých slibů. V některých případech bylo dosaženo jakéhosi kompromisního řešení, v mnoha případech však žádné kroky až do současnosti vůbec podniknuty nebyly. Obama v mnoha svých slibech totiž přecenil své možnosti a praktické řešení některých zmiňovaných bodů je nemožné bez toho, aby se nejprve provedly širší legislativní změny, ke kterým však přistoupeno až do současnosti nebylo.

3.4 Pokračování reformy z Bílého domu

Prvním nařízením, které Barack Obama přijal po nástupu do funkce prezidenta Spojených států, bylo tzv. První exekutivní nařízení 13490 (*First Executive Order 13490*) přijaté 21. 1. 2009. Toto nařízení se týkalo právě kroků souvisejících s přijetím etické reformy. K přijetí tohoto nařízení došlo symbolicky den po inauguraci Obamy do úřadu prezidenta Spojených států amerických, což naznačovalo Obamovu snahu začít ve funkci s „čistým štítem“, otevřeně a striktně prosazovat předvolební sliby. Obama přijetí nařízení komentoval snahou „vytvořit otevřenější a zodpovědnější vládu, která bude naslouchat problémům amerických občanů“⁶³.

Po dobu kampaně Obama upozorňoval na nerovné možnosti zasahovat do politického procesu mezi lobbisty a občany a na stále zhoršující se situaci na tomto poli. Ztráta důvěry ve správné fungování a rozhodování vlády je dlouhodobou záležitostí, jejíž počátek mj. souvisí s prvním velkým vládním skandálem v 70. letech – aférou Watergate. Důvěra ve správné fungování Kongresu je ještě nižší než již zmiňovaná důvěra v práci vlády, například v posledních dvou letech nepřesáhla 20 %. Následující

⁶¹ The Office of the President – Elect. „The Obama-Biden Plan.“ http://change.gov/agenda/ethics_agenda/ (staženo 10. 3. 2013).

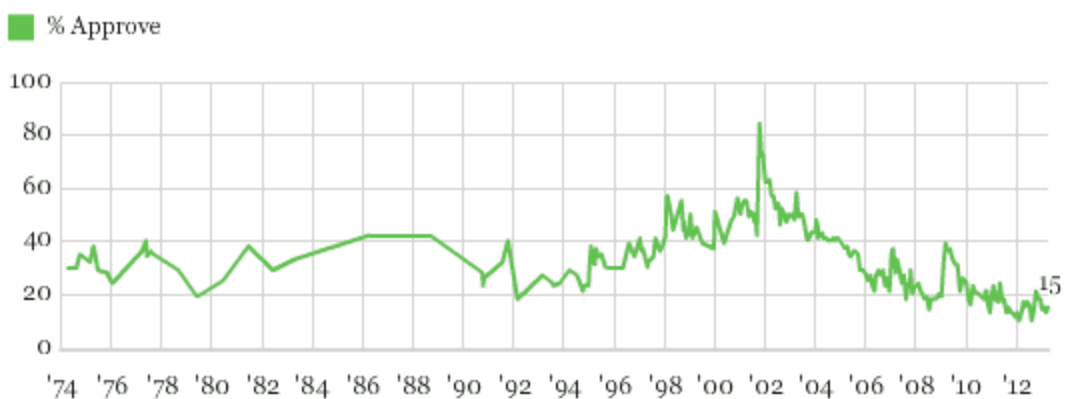
⁶² PolitiFact.com. „Promises about Ethics on the Obameter.“ <http://www.politifact.com/truth-o-meter/promises/obameter/subjects/ethics/> (staženo 10. 3. 2013).

⁶³ Association of Accredited Public Policy Advocates to the European Union. „Perspective on Representation and Lobbying in the U.S.“ 1. března 2013. http://www.aalep.eu/perspective_on_representative_and_lobbying_in_the_U.S. (staženo 2. 5. 2013).

graf, který vytvořil Gallupův ústav, ilustruje vývoj tohoto trendu v období od roku 1974 do roku 2012.

Graf č. 2: Vývoj ve spokojenosti veřejnosti s prací Kongresu od roku 1974 do současnosti

Congressional Job Approval Ratings Trend (1974-Present)

GALLUP

64

Podle Prvního exekutivního nařízení nesmí registrovaní lobbisté pracovat v Obamově administrativě ani zasedat ve Federálních dozorčích výborech (*Federal advisory committees*). Dále každý nově příchozí zaměstnanec musel podepsat slib, kterým se zavazoval, že tato nově zaváděná pravidla přijímá a bude je respektovat. Mezi nová pravidla, která toto nařízení zavádělo, patřil absolutní zákaz přijímání darů od lobbistů zaměstnanci exekutivy. Bývalí lobbisté, kteří byli jmenováni Obamovou administrativou do některé z funkcí, se nemohou podílet na projektech státní správy, za které v předchozích 2 letech lobbovali. Kdokoli kdo byl zaměstnán v Obamově administrativě nebude moci po dobu setrvání Obamy v úřadu prezidenta Spojených států amerických oficiálně lobbovat exekutivu. V neposlední řadě bylo v nařízení zmíněno, že pozice ve státní správě budou přidělovány pouze kompetentním osobám se schopnostmi a vzděláním nutným k vykonávání dané funkce a ne na základě politického nebo jiného vlivu. Jedná se tedy o přijetí některých opatření, které Obama prezentoval již během své volební kampaně (viz. předchozí kapitola).

Vzhledem k tomu, že se jednalo o nařízení a ne zákon nebo doplněk již platného zákona, který tuto problematiku upravuje, je často diskutováno, do jaké míry bude možné toto nařízení vynucovat po odchodu Obamy z úřadu prezidenta. Dále vznikla

⁶⁴ Gallup. „Congress and the Public.“ <http://www.gallup.com/poll/1600/congress-public.aspx#1> (staženo 8. 5. 2013).

obava, jestli Obama nepřikročí na konci svého období ke stejnému kroku jako prezident Clinton, který také zavedl podobná opatření, ale v závěru svého funkčního období v úřadu je zrušil. Panuje tedy obava, že Obama nedal zřetelně najevo, tak jak by tomu bylo, kdyby se místo nařízení jednalo o doplněk zákona nebo přímo zákon, že tento krok je nevratný a bude platný i po konci Obamova prezidentství. Dalším diskutovaným tématem v souvislosti s Prvním exekutivním nařízením je, jak moc přísně je ještě možné nastavit tato pravidla, aby to již nevedlo k odrazení odborníků ze soukromého sektoru od práce pro vládu, neboť nařízení výrazně omezuje jejich možnosti uplatnění poté, co pro vládu přestanou pracovat.

Krátce po přijetí Prvního exekutivního nařízení Obama přikročil k dalším bezprecedentním opatřením ke kontrole lobbismu v souvislosti s přijetím stimulačních balíků na obnovu amerického hospodářství. Jednalo se o Zákon o nouzové ekonomické stabilizaci (*Emergency Economic Stabilization Act, EESA*) a o Zákon o obnově Ameriky a reinvesticích (*American Recovery and Reinvestment Act, ARRA*), které se Obama rozhodl chránit před možným zneužitím právě dalšími omezeními lobbismu nad rámec stávajících zákonů.

Hlavním záměrem těchto opatření bylo dosáhnout omezením možností k lobbování, a tedy co největšího vyjmutí politiky z rozhodovacího procesu o tom, komu bude pomoc určena. Vzhledem k tomu, že programy byly určeny na revitalizaci hospodářství, nastaly obavy, aby se tyto finance skutečně dostaly tam, kam byly určeny a jejich rozdělování nebylo ovlivněno lobbisty a jinými zájmovými skupinami. Navržením opatření, která tomu měly zabránit, si také Obama snažil naklonit Kongres, který stimulačnímu balíku příliš nakloněn nebyl.⁶⁵

Součástí opatření v souvislosti s ARRA bylo ustanovení 5 pravidel pro komunikaci s lobbisty. Mezi tyto pravidla patřilo: zákaz ústní komunikace lobbistů s členy administrativy o konkrétních projektech financovaných z ARRA, zveřejnění veškeré psané komunikace mezi lobbisty a úředníky o tématech týkajících se ARRA na internetu do 3 dnů od jejího uskutečnění, možnost ústní komunikace lobbistů s členy administrativy za mimořádných podmínek a pouze o neprodiskutovaných bodech programu a nakonec nebrat zřetel na náhled nebo doporučení lobbistů ke konkrétním projektům, přihláškám nebo přihlašovaným osobám a firmám ve smyslu úplného

odstříhnutí se od jakékoli možnosti ovlivnění průběhu přidělování financí z tohoto balíku. U EESA se jednalo o podobná opatření, kdy ústní komunikace lobbistů a vládních úředníků týkající se logistických otázek byla sice umožněna, ale pouze při veřejném setkání, a pak také byla umožněna ústní komunikace během období, které následovalo po přijetí formální přihlášky k federální asistenci až do předběžného odsouhlasení této přihlášky.⁶⁶

Tato opatření byla podrobena tvrdé kritice, protože zákaz ústní komunikace lobbistů se zákonodárci je považován za přílišné zasahování do práv chráněných Prvním dodatkem Ústavy, na které Obama neměl podle těchto kritiků právo. Přesto se jednalo o přesný příklad politiky, kterou Obama prosazoval a to „o odstranění i sebemenšího zdání střetu zájmů.“⁶⁷ K dohledu nad dodržováním a kontrolou těchto zaváděných pravidel byl jmenován Norman L. Eisen do funkce speciálního poradce prezidenta pro etiku a vládu.⁶⁸

4. Kritické body dosavadního průběhu reformy

Obama během kampaně opakovaně razantně vystupoval proti vlivu lobbistů na federální rozhodování a na jeho administrativu.

„Mám v úmyslu dát korporátním lobbistům jasně najevo, že dny, kdy určovali washingtonskou agendu, jsou u konce. Nepodíleli se na financování mých kampaní a od prvního dne ve funkci prezidenta nastartuji nejrozsáhlejší etickou reformu v historii Spojených států. Vytvoříme otevřenější a spolehlivější vládu, která bude vstřícnější k problémům amerických občanů.“⁶⁹

Situace se ovšem nevyvinula přesně podle Obamových plánů. HLOGA, který měl za úkol zpřísnit již nastavené podmínky z LDA, v mnoha ohledech zapůsobil v rozporu se zamýšlenými cíli. Existují podložené studie, že následkem přijetí HLOGA došlo k poklesu počtu registrovaných lobbistů, a tím pádem také jejich kontroly. Obama

---

⁶⁵ Straus, Jacob R. „Lobbying the Executive Branch: Current Practices and Options for Change.“, *Congressional Research Service*, 1. prosince 2009. http://assets.opencrs.com/rpts/R40947_20091201.pdf (staženo 2. 5. 2013).

⁶⁶ The White House Blog. „Update on Recovery Act Lobbying Rules: New Limits on Special Interest Influence.“ <http://www.whitehouse.gov/blog/Update-on-Recovery-Act-Lobbying-Rules-New-Limits-on-Special-Interest-Influence> (staženo 14. 3. 2013).

⁶⁷ Thurber. „The Contemporary Presidency: Changing the Way Washington Works? Assessing President Obama's Battle with Lobbyists.“

⁶⁸ Ibid.

⁶⁹ Association of Accredited Public Policy Advocates to the European Union. „Perspective on Representation and Lobbying in the U.S.“

jako první nařízení ve funkci prezidenta podepsal nařízení týkající se etické reformy, které mj. zahrnovalo uzavření tzv. otočných dveří. Tyto „dveře“ však nebyly uzavřeny pro všechny. Mnoho údajně nepostradatelných zaměstnanců dostalo výjimku, aby mohli pracovat pro Obamovu administrativu. Dalším závažným problémem, s kterým se Obama vyrovnává dodnes, bylo rozhodnutí Nejvyššího soudu v případě *Citizens United vs. FEC* v roce 2010, které zakázalo vládě regulovat politické výdaje korporací a odborů.

4.1 Proč došlo ke snížení počtu registrovaných lobbistů?

Snížení počtu registrovaných lobbistů lze vykládat z mnoha rozdílných úhlů pohledu. Optimistický náhled by byl, že vlivem opatření přijatých k omezení vlivu lobbistů na federální vládu a její rozhodovací procesy, došlo ke snížení jejich počtu. Zkomplikování přístupu lobbistů k vládním představitelům, prodloužení povinné pauzy mezi zaměstnáním ve státní správě a prací pro lobbistického klienta nebo *vice versa* či jen špatná pověst, která se se zaměstnáním v lobbismu zejména v posledních letech spojuje, přesto mohou mít za následek určitý pokles v zájmu o vykonávání této činnosti, a tedy se v určité míře projeví v poklesu počtu registrovaných lobbistů. Tento výklad však v reálných číslech pravděpodobně zahrnuje jen velmi malé procento lobbistů.⁷⁰

Realita je totiž poněkud složitější. Přijetí HLOGA v roce 2007 je jednou z nejčastěji diskutovaných příčin poklesu počtu registrovaných lobbistů. Mezi další často zmiňované příčiny patří ještě stagnující ekonomika a v poslední době opakující se patové situace v Kongresu, jejichž následkem Kongres schvaluje menší počet zákonů. Podle analýzy Centra pro odpovědnou politiku, je ale skutečným důvodem právě přijetí HLOGA.⁷¹

HLOGA je považován za hlavní příčinu z několika důvodů. Registrace lobbistů byla povinná již od poloviny 90. let, kdy byl přijat LDA, HLOGA však tuto registraci vyžaduje do větších detailů a zpřísnuje postihy za nedodržení některého z pravidel. Někteří lobbisté, kteří před přijetím HLOGA prováděli registraci a s ní spojené půlroční vyplňování výkazů o své činnosti více méně dobrovolně, přestože nesplňovali veškeré podmínky nutné k povinné registraci, byli přijetím novelizovaného zákona od této

---

⁷⁰ Ackley, Kate. „Lobbying Without a Trace.“ *Roll Call*, 20. března 2013.
http://www.rollcall.com/news/lobbying_without_a_trace-223333-1.html?pos=hftxt (staženo 7. 4. 2013).

činnosti odrazení a svou registraci v mnoha případech ukončili. Před přijetím HLOGA se mnohým lobbistům vyplatilo být registrován, aby se v případě nejasností v přesném vymezení svých pracovních aktivit nedostali do rozporu se zákonem. Totéž platí v případě lobbistů, kteří zůstávali registrovaní, přestože se již lobbismu nevěnovali, ale registraci si ponechali tzv. pro všechny případy. Těmito příklady lze vysvětlit zejména pokles počtu lobbistů v roce 2008.⁷²

Nejzásadnější vliv však na ukončení registrace některých lobbistů a neregistraci nových lobbistů, měla podmínka registrace uvedená v HLOGA, a to, že registrace je povinná pro všechny lobbisty, kteří věnují lobbistické aktivitě alespoň 20 % svého pracovního času. Tato podmínka je považována za klíčový problém HLOGA. Mnoho lobbistů totiž tuto podmínku nespĺňuje nebo v rámci snahy o uniknutí zveřejňování svých aktivit, pozmění svou činnost tak, aby podmínku nespĺnili a registraci se tak vyhnuli.⁷³

Podle této teorie se tedy ve skutečnosti nejedná o reálné snížení počtu lobbistů, ale spíše o jejich přesun do jiných, například poradenských funkcí⁷⁴, ze kterých jim nevyplývá povinnost se registrovat nebo pro ty, kteří se pohybují na hraně 20 %, omezení jejich aktivit, tak aby této hranice nedosáhli. O tomto výkladu svědčí i další údaje, podle kterých 46 % lobbistů, kteří byli aktivními ve své profesi v roce 2011, ale v roce 2012 svou registraci již neobnovili, pracuje stále pro stejného zaměstnavatele jako v roce 2011. To v podstatě znamená, že u nich nedošlo ke změně v pracovním zařazení, ale spíše doopravdy jen k jistému posunu do „zákulisí“ stávajícího oboru.⁷⁵ Tento efekt, kdy zpřísněním nějaké regulace dojde k přesunu nějaké činnosti mimo zákon, se neomezuje pouze na lobbismus. Jedná se o obecný problém příliš přísných nebo omezujících nebo nákladných předpisů, které je efektivnější, pokud je to jen trochu možné, obejít.

---

⁷¹ Overby, Peter. „Why Lobbying Is Now Increasingly In the Shadows.“ NPR, 3. května 2013. <http://www.npr.org/blogs/itsallpolitics/2013/05/03/180582381/why-lobbying-is-now-increasingly-in-the-shadows> (staženo 8. 5. 2013).

⁷² „The Deregistration Dilemma: Are Lobbyists Quitting the Business as Federal Disclosure Rules Tighten?.“ 30. června 2010 <http://www.opensecrets.org/news/deregistrationreport.pdf> (staženo 7. 4. 2013).

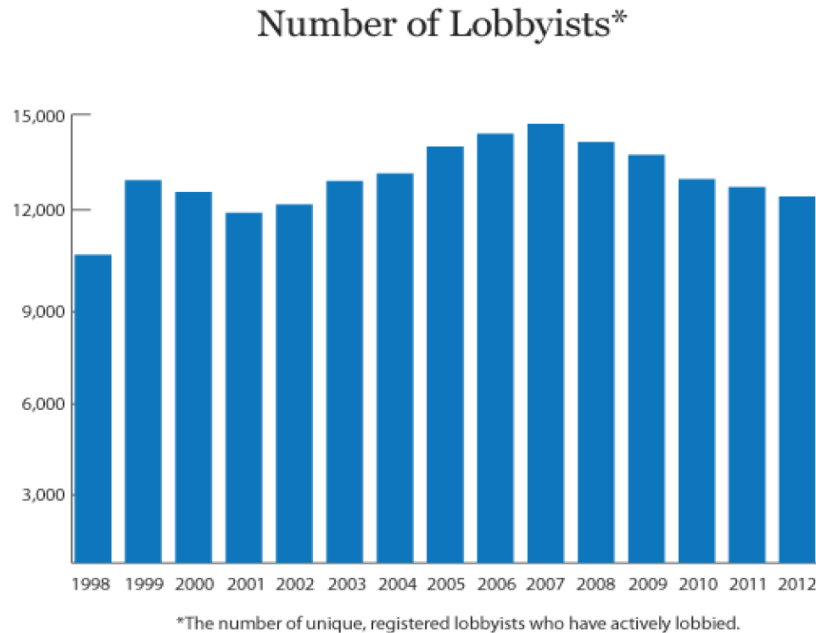
⁷³ Auble, Dan. „Lobbyists 2012: Out of the Game or Under the Radar?“ *OpenSecrets blog*, 20. března 2013, <http://www.opensecrets.org/news/2013/03/lobbyists-2012-out-of-the-game-or-u.html> (staženo 7. 4. 2013).

⁷⁴ Thurber, James A. „President Obama’s Lobbyists Problem.“ *The Bryce Harlow Foundation*, 29. března 2013. <https://bryceharlow.org/president-obamas-lobbyist-problem/> (staženo 2. 5. 2013).

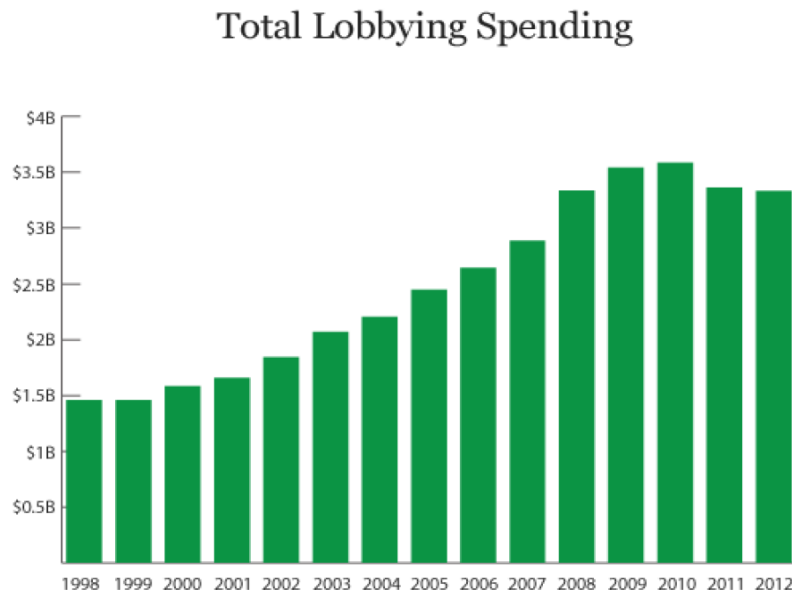
⁷⁵ Auble. „Lobbyists 2012: Out of the Game or Under the Radar?“

Následující grafy zveřejněné Centrem pro odpovědnou politiku znázorňují vývoj v počtech registrovaných lobbistů od roku 1998 do roku 2012 a vývoj v lobbistických výdajích za stejné období.

Graf č. 3: Vývoj v počtu registrovaných lobbistů v letech 1998 - 2012

Graf č. 4: Vývoj v lobbistických výdajích v letech 1998 – 2012 (v miliardách dolarů)

76

⁷⁶ Auble. „Lobbyists 2012: Out of the Game or Under the Radar?“

Podle údajů uvedených v těchto grafech klesl od roku 2007 počet lobbistů asi o 25 %, ale částky investované do lobbismu se v tom samém období nepřestaly zvyšovat a to až do roku 2011, kdy poprvé od roku 1998 suma investovaná do lobbismu nestoupala, ale naopak mírně poklesla. Tento trend lze také považovat za jeden z důkazů, že lobbismus vlivem opatření k jeho omezování není na ústupu. Naopak, zvyšující se suma investovaná do lobbování svědčí o tom, že přestože počty lobbistů údajně klesají, lobbismus stále zastává velmi důležitou roli, do které jsou firmy ochotné investovat stále více financí, a to i přes všudypřítomné škrty v souvislosti s finanční krizí, která naplno propukla po roce 2007.⁷⁷ Fakt, že jsou firmy ochotné investovat do lobbismu i v „obtížných“ časech svědčí o tom, že firmy předpokládají, že se jim takováto investice do budoucna vyplatí. Federální vláda totiž svými nařízeními a zákony ovlivňuje ziskovost v řadě odvětví, od zdravotnictví po těžbu či mezinárodní obchod.

4.2 Výjimky z „otočných dveří“

Přijetím Prvního exekutivního nařízení se mělo zamezit tolik diskutovaným „otočným dveřím“, problémem tohoto bodu nařízení však je, že z něj bylo uděleno příliš mnoho výjimek. Nařízení totiž obsahovalo sekci, která umožňuje za mimořádných podmínek poskytnout výjimku (*waiver*) z tohoto nařízení. Tím však nařízení ztrácí na efektivitě a smyslu, pro který bylo přijato, zejména v situaci, kdy tyto výjimky byly udělovány často velmi kontroverzním osobám.⁷⁸ Jedním z příkladů je případ lobbisty Williama J. Lynna, který byl Obamou jmenován do funkce náměstka ministra obrany, přestože se jednalo o bývalého lobbistu, který navíc pracoval v sektoru obrany. Lynnovo jmenování bylo kritizováno republikány i demokraty, protože se jednalo o vysokou funkci se značným vlivem, která byla obsazena zcela proti Obamovu předchozímu nařízení. Obama však argumentoval tím, že Lynn má „jedinečnou“ kvalifikaci, která je nutná právě pro tento druh funkce. Oponenti Lynnova jmenování souhlasí s tím, že je kvalifikovaný pro vykonávání funkce náměstka ministra obrany, ale již nesouhlasí s tím, že by jeho kvalifikace byla jedinečná. Jako lobbista získal

---

⁷⁷ Aule. „Lobbyists 2012: Out of the Game or Under the Radar?“

⁷⁸ Fredreka, Schouten. „Report reviews ex-lobbyists in top-level posts.“ *USA Today*, 5. dubna 2010. http://usatoday30.usatoday.com/news/washington/2010-04-05-ethics_N.htm (staženo 25. 3. 2013).

bezpochyby množství užitečných zkušeností, ale manažer v podobném oboru by měl pro funkci náměstka ještě lepší předpoklady.⁷⁹

Podobných případů, kdy došlo k udělení výjimek pracovníkům Bílého domu nebo jiným jmenovaným vládním činitelům je celá řada. To svědčí o tom, že ani Obama se neřídí vlastními nařízeními, která se tím pádem stávají spíše bezzubými nástroji pouze připomínajícími Obamův neúspěch.

4.3 Rozhodnutí Nejvyššího soudu v případě *Citizens United v. Federal Election Commission*

Zákaz přijímání darů od lobbistů se stal pouhou maličkostí ve světle rozhodnutí Nejvyššího soudu v případě *Citizens United v. Federal Election Commission*. Nejvyšší soud v roce 2010 rozhodl o neústavnosti omezení financování kampaní velkými korporacemi a zahraničními společnostmi. Toto rozhodnutí v podstatě anulovalo veškeré zákony přijaté k regulaci toku finančních prostředků do volebních kampaní a otevřelo tak zcela nové možnosti, jak si zavázat budoucí i stávající zákonodárce ve svůj prospěch. Rozhodnutí Nejvyššího soudu v tomto případě umožnilo nejen přístup nových aktérů do financování kampaní, ale také neomezený rozpočet, který tyto společnosti mohou na financování kampaně uvolnit. Proto se například právě zmíněný absolutní zákaz přijímání darů od lobbistů zdá jako nic neznamenající požadavek v porovnání s obrovským množstvím financí, které bylo tímto rozhodnutím uvolněno, a může být použito k účinnějšímu získávání vlivu prostřednictvím financování volebních kampaní. Lobbying je pak později stejně potřeba při zajišťování vlivu na konkrétní připravovaná opatření, ale lobbisté zastupující velké dárce z financování kampaně mohou mít lepší výchozí pozici.

Vzhledem k tomu jaký dopad mělo a stále má toto rozhodnutí, je namísto krátce zmínit, jak k tomuto rozhodnutí došlo. *Citizens United* je nezisková organizace, která vytvořila dokument nazvaný *Hillary*, který se stavěl velmi kriticky vůči kandidátce v demokratických primárách v roce 2008 Hillary Clintonové. Tento dokument byl nejprve promítán v kinech a později se dostal na DVD. K podpoře prodeje těchto DVD *Citizens United* vytvořilo reklamy, které obsahovaly útržky z kritických pasáží právě

---

⁷⁹ Thompson, Mark. „Obama's Lobbyist Ban Meets a Loophole: William Lynn.“ *Time*, 27. ledna 2009. <http://www.time.com/time/politics/article/0,8599,1874165,00.html> (staženo 29. 4. 2013).

o Hillary Clintonové.⁸⁰ Podle Zákona o reformě politické kampaně McCain-Feingold (*Bipartisan Campaign Reform Act, BCRA*) z roku 2002, který je novelou Federálního volebního zákona, je stanovena lhůta 60 dní klidu před volbami během které se mimo jiné nesmí vysílat reklama, která by kritizovala nebo naopak velebila daného kandidáta bez přímé vazby na kandidátovo zvolení nebo nezvolení.⁸¹ FEC tedy s odvoláním na tento zákon zakázala vysílání filmu Hillary. První soud dal za pravdu FEC, ale Citizens United se proti tomuto rozhodnutí odvolalo a případ tedy putoval k Nejvyššímu soudu.

Nejvyšší soud v tomto případě rozhodl ve prospěch organizace Citizens United. Rozhodnutí se opíralo o První dodatek Ústavy a v něm obsažené právo na svobodu slova, soud však zrušil nejen omezení související s omezením svobodně vyjadřovat svůj názor jednotlivců, ale bylo zrušeno i omezení svobody slova právnických osob. To znamenalo, že do budoucna již společnost nemůže být zabráněno v jejich snaze o podporu některého z kandidátů nebo v jiné formě prosazování svého politického vyjádření. Tím bylo umožněno společnosti vstoupit do financování politických kampaní s prakticky neomezeným rozpočtem.⁸²

Obama s rozhodnutím Nejvyššího soudu v tomto případě zásadně nesouhlasil, na toto konto prohlásil, že „nemůže přijít na nic více ničujícího pro zájem veřejnosti“ a dále, že „poslední věc, která by byla potřeba udělat, je dávat větší vliv do rukou washingtonských lobbistů nebo větší moc zájmovým skupinám k podplácení výsledků voleb.“⁸³

Následky Citizens United se projevíly hned v prvních následujících volbách do Kongresu v roce 2010 a v prezidentských volbách v roce 2012. Ve volbách v roce 2010 došlo k nárůstu v nestraničských nezávislých příspěvcích (*non-party independent expenditures*) oproti předchozímu volebnímu roku 2008 o 130 % na skoro 280 milionů dolarů. Volby do Kongresu v roce 2010 vyhráli republikáni, což může mít souvislost s tím, že větší část těchto nezávislých příspěvků putovala právě do kampaní republikánských politiků.

---

⁸⁰ Kust, Jan. „Kandidátské saky PACy: Jak se změnilo financování prezidentské volební kampaně v USA prostřednictvím politických akčních výborů.“ *Revue politika*, 20. srpna 2012. <http://www.revuepolitika.cz/clanky/1712/> (staženo 25. 4. 2013).

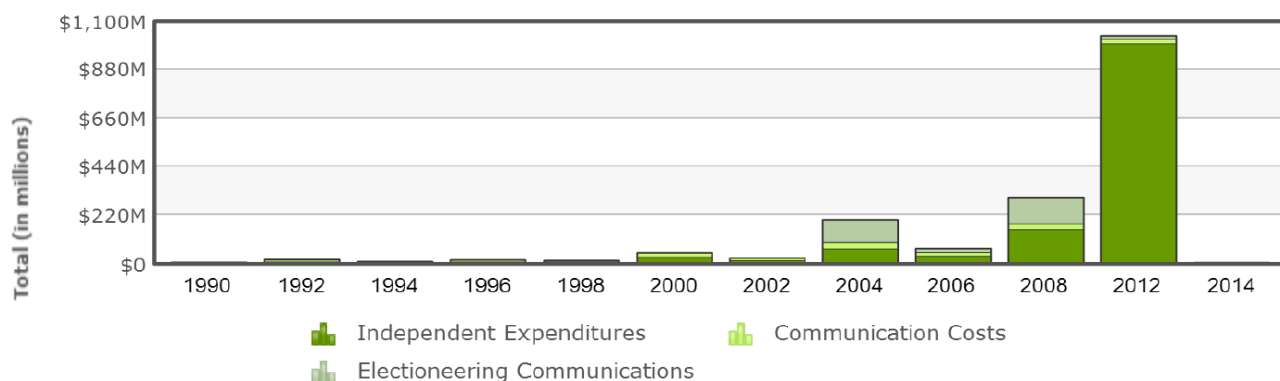
⁸¹ Safarik, Joanna (překlad Petra Bartáková). „Financování volebních kampaní v USA.“ Parlamentní institut, Studie č. 1.186, listopad 2007.

⁸² Kust. „Kandidátské saky PACy.“

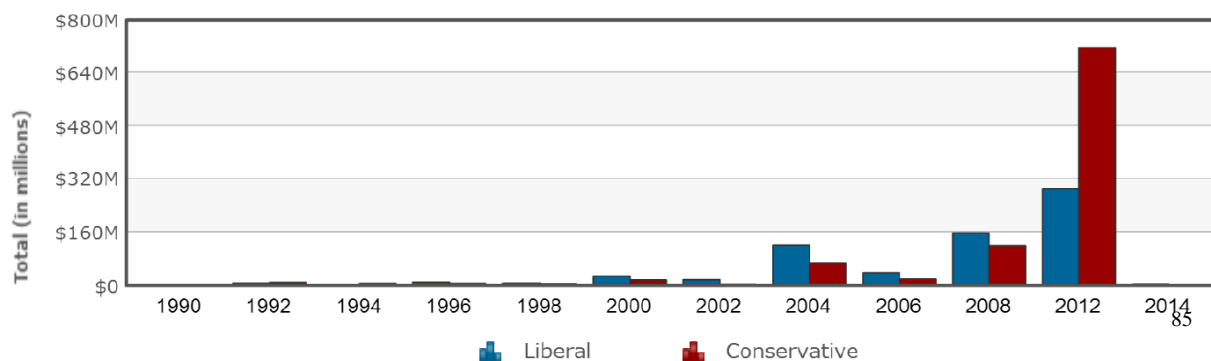
⁸³ „Presidents Blasts Supreme Court Over Citizens United Decision.“ *The Huffington Post*, 25. března 2010. http://www.huffingtonpost.com/2010/01/23/obama-weekly-address-vide_n_434082.html (staženo 2. 5. 2013).

Následující grafy vytvořené Centrem pro vstřícnou politiku dokumentují vývoj v nestraničských nezávislých příspěvcích a jejich rozdělení mezi demokraty a republikány.⁸⁴

Graf č. 5: Vývoj v nestraničských nezávislých příspěvcích v letech 1990 – 2012 (v milionech dolarů)

Graf č. 6: Rozdělení nestraničských nezávislých příspěvků mezi demokraty a republikány v letech 1990 – 2012 (v milionech dolarů)

Rozhodnutí Nejvyššího soudu tedy vyznívá ve prospěch lobbistů, tím však konzervativní Nejvyšší soud značně podrývá snahy o omezení vlivu peněz na politiku. Přestože financování kampaní není to samé co lobbying v mnoha ohledech spolu souvisí a propojují se.

⁸⁴ Gaffey, Laura L. „United States House Elections Post-Citizens United: The Influence of Unbridled Spending.“ *Honors Projects*. Paper 45 (2012). http://digitalcommons.iwu.edu/polisci_honproj/45 (staženo 2. 5. 2013).

⁸⁵ Centre for Responsive Politics. „Total Outside Spending by Election Cycle, Excluding Party Committees.“ http://www.opensecrets.org/outsidespending/cycle_tots.php?cycle=2012&view=Y&chart=N (staženo 29. 4. 2013).

Závěr

Barack Obama ve své snaze omezit vliv lobbistů a zájmových skupin na federální vládu a navrátit důvěru veřejnosti v její fungování, udělal z lobbistů a zájmových skupin jediného viníka zkorumpovanosti vlády a jejích představitelů. Pravdou ale je, že lobbismus je pro fungování demokratické politiky důležitý a nelze se od něj jen tak radikálně odstříhnout. Proto ostrakizace lobbistů dané situaci příliš nepomáhá. Naopak tím, že se nahlížení na lobbisty svým způsobem posouvá na okraj společnosti, jsou lobbisté mimo jiné čím dál tím méně ochotní se oficiálně registrovat a raději své zaměstnání „schovávají“ za jiná pojmenování, ačkoli stále vykonávají stejnou nebo velmi podobnou činnost. K tomu navíc významně dopomohlo přijetí Zákona o „poctivém vůdcovství a otevřené vládě“, který obsahuje hned několik možností, jak se lobbista může úspěšně vyhnout registraci a tím pádem také následné kontrole. Nejproblematičtější se z tohoto hlediska jeví právě 20 % hranice času stráveného lobbyingem, kterou musí lobbista splňovat, aby měl povinnost se přihlásit k registraci. Nepracuje-li tedy alespoň 20 % svého času na činnosti související s lobbismem, registrace se ho netýká. Dalším problémem tohoto zákona je velmi úzká definice lobbisty, která zdaleka nezahrnuje všechny, kteří lobbismus fakticky vykonávají, nejčastěji se jedná o různé poradce apod. Jsou-li tedy z projednávání nějakého zákona, např. v této práci zmiňované stimulační balíky, vyloučení lobbisté, neznamená to, že tomu tak skutečně je, protože definice lobbisty je stále velmi úzká a nedostačující. Je tedy nasnadě uvažovat o novele HLOGA a odstranění těchto nedostatků. Tím by se mohlo zamezit dalšímu snižování počtů registrovaných lobbistů, a tím také ztrátám informací, které podléhají zveřejňování. Bez zveřejňování těchto informací, nebo s jejich nedostatečným zveřejňováním, totiž veřejnost nemůže pochopit celý proces ovlivňování přijímání legislativy, protože vždy bude nějaký „střípek“ chybět. Pro správné fungování takového systému je potřeba, aby byl co nejvíce kompletní.

V HLOGA byla také poprvé zmíněna souvislost mezi lobbismem a financováním kampaně, dle mého názoru velmi důležitý bod, na který je potřeba se dále zaměřit. Veškerá opatření určená k omezení vlivu lobbistů na zákonodárce jsou zbytečná, jestliže se nevyřeší fakt, že lobbisté mohou financovat volební kampaň. Volební kampaň je jedním z neúčinnějších způsobů, jak se dostat do přízně politika. Je v podstatě nesmyslné zakazovat politikům přijímání darů od lobbistů, když jim lobbisté během kampaně poskytli finance, které mohly dopomoci k jejich zvolení. V tomto

smyslu napáchalo velkou škodu rozhodnutí Nejvyššího soudu v případě *Citizens United v. FEC*, které umožnilo fakticky neomezené financování kampaně i dalším aktérům, kteří se tak teď mohou podílet na politickém dění. Obama správně hned na začátku pochopil, že vzdáním se příspěvků od lobbistů při financování kampaně se mu podaří zaujmout a ukázat, že je kandidátem, který přináší změnu. Tímto krokem k tématu financování kampaně lobbisty bezesporu přilákal velkou pozornost veřejnosti. Co ovšem už neudělal, je návrh změny, kterým by se tento problém koncepčně vyřešil. To samé platí pro financování kampaně z federálních fondů. Obama v roce 2008 odůvodňoval své rozhodnutí fondy nevyužít tím, že systém je zastaralý a je potřeba jeho reforma. Žádný krok, který by systém financování z federálních fondů reformoval, ale přijat nebyl.

Transparentnost vlády je jedním z mála bodů reformy, které se Obamovi skutečně dlouhodobě daří prosazovat. Jedná se o velmi dobrou politiku, protože možnost kontroly správné práce vlády veřejností vede k většímu zapojování se do politického dění i k obezřetnosti ze strany vlády, která je kontrolována a v dlouhodobějším horizontu může vést také k navrácení důvěry ve fungování vlády. Obama po dobu kampaně upozorňoval, že veřejnost nemá zdaleka takové možnosti zasahovat do dění ve vládě jako lobbisté a tuto skutečnost chtěl změnit, proto v průběhu svého působení v úřadu zavedl mnohá opatření, která přispívají k větší transparentnosti vlády, zdaleka se nejedná o všechny body programu, které slíbil během své politické kampaně, ale přesto jsou tato opatření velkým úspěchem a možná i prvním krokem na cestě k dalekosáhlejší změnám.

Velkým problémem, kterému musí Obama čelit, a který mu velmi komplikuje jakoukoli snahu o etickou reformu, je rozrůstání federální vlády. Vláda se stále rozšiřuje a přibývají jí pravomoci, které ale také umožňují růst moci právě lobbistům a zájmovým skupinám. Tento trend souvisí se zasahováním federální vlády do oblastí, které se jí dřív netýkaly, a s tím souvisejí i další dopady jako větší objem financí, které vláda spravuje a přerozděluje. S větší vládou mají tyto skupiny větší možnosti. Obama se sice ve svých projevech staví proti dalšímu růstu vlády, problémem však je, jak tomuto fenoménu chce v současné situaci zabránit. Možným řešením by bylo stáhnutí se z oblastí, které federální vláda nemusí nutně řešit, a v kterých také nejsou tolik potřeba vládní zásahy a finance. To by mohlo Spojeným státům také pomoci formou úspory federálních prostředků a tedy snížením již tak obrovského zadlužení.

Obama během kampaně opakovaně prohlašoval, že nebude spolupracovat s lobbisty a zájmovými skupinami, pravda je taková, že s nimi při mnoha příležitostech spolupracoval. Na jednu stranu veřejně prohlašoval, že lobbisté a jejich klienti nebudou mít v jeho administrativě místo, a při mnoha příležitostech je kritizoval za bránění mu v prosazování nějakého návrhu. Na druhé straně, když potřeboval podporu k prosazení zdravotnické reformy, nebránil se uzavření kompromisu se zájmovými skupinami, který mu nakonec pomohl reformu prosadit. Z toho se dá usuzovat, že Obama si nakonec uvědomil, že lobbisté pro jeho politiku mohou mít také určitý přínos a rozsah jejich kontaktů mu může v mnoha ohledech pomoci při prosazování pro něj klíčových návrhů.

Opatření přijatá Obamou k omezení vlivu lobbistů se týkají zejména exekutivy, ale v Kongresu je problém lobbingu ještě akutnější o čemž svědčí i důvěra veřejnosti v práci Kongresu, která se v posledních letech pohybuje pod hranicí 15 %. Bez toho, že začne Kongres s Obamou na tomto poli intenzivně spolupracovat, však Obama nemá šanci s tímto trendem nic udělat.

Etická reforma a s tím související omezení lobbingu je politicky populární téma, které prosazují jak Demokráté tak také Republikáni, přesto se v tomto směru stále ještě nepodařilo dosáhnout žádných větších úspěchů ani jedné z těchto stran. Dle mého názoru to není nedostatkem snahy, ale množstvím překážek, které mnohé odradí od prosazování skutečně efektivní reformy. Zavedené pořádky je totiž často snazší kritizovat než měnit. Obama prosadil část svých návrhů, které by měly situaci zlepšovat, ale v některých z jeho návrhů dodnes není realizováno vůbec nic. Podle mého názoru totiž Obama během svého působení v Bílém domě přišel na to, že lobbisté jsou mocnou politickou silou, která si vždy najde svou cestu, jak prosazovat zájmy své a svých klientů.

Shrňme-li celou dosavadní snahu Obamy o omezení vlivu lobbistů a zájmových skupin na federální vládu, vyjde nám, že Obama prezentuje množství nápadů, které kdyby byly všechny uvedeny ve skutečnost, reforma by mohla mít úspěch. Problémem je, že většina zůstává pouze v teoretické rovině a jejich reálné uskutečnění je zatím v nedohlednu. Obama přijal řadu kroků, které je nutné ocenit. Na druhou stranu by bylo potřeba, aby některé body reformy prosazoval razantněji a více se zaměřoval na kontrolu jejich dodržování. Pro začátek by mohl začít u sebe, zamyšlením se nad nezbytností udělení takového množství výjimek, z jím tolik prosazovaného uzavření „otočných dveří“, které tuto politiku dle mého názoru naprosto zkompromitovaly.

Přesto se Obamově administrativě zatím daří držet se dál od nějakých závažnějších etických skandálů, což je bezpochyby možné považovat za úspěch.

Summary

Lobbying is in the United States of America protected by the First Amendment of the US Constitution, therefore it is not possible to impose a ban on lobbying. However, lobbying has been regulated since the 19th century. The importance of lobbying regulations is still actual in regards with financial crisis and low public trust in work of government and even lower trust in work of Congress. It is important to enact laws which make the lobbying profession more open and more transparent to public by disclosing their activities, clients and amounts of money they are investing into influencing of politicians.

Barack Obama started his political career in Illinois State Senate. During his time in Illinois he passed the first major ethics reform of campaign finance in 25 years. After being elected to the U.S. Senate he helped to pass lobbyist reform of 2007. This lobbyist reform so called Honest Leadership and Open Government Act was signed into law by President Bush. The aim of the Honest Leadership and Open Government Act was to provide greater transparency in the legislative process than it had been under the Lobbying Disclosure Act of 1995. The impact of this law is widely discussed mainly because of the significant drop in the number of lobbyists since it's enactment. This is important because it is most likely not due to real decreased in the lobbyists number but more likely it is in their move into another positions which does not require a registration.

As a presidential candidate, he made ethics a cornerstone of his campaign; he refused to accept lobbyists' money in order to show lobbyists that they will not have a word in his administration. He wanted to make government more open and transparent in order to bring government back to the American citizens. Therefore in his first day in office he signed an executive order which focused on ethics in the executive branch. The goal of this order was mainly to close the revolving door between government and lobbying, other than that it focused on curbing the influence of the lobbyists in the Administration.

Obama did not strictly fulfill all of his ethics reform promises but his great success is that he made government more open by increasing the transparency. However, Obama is facing big problem, the role of lobbyists has increased since he came into office. It is partially a result of the *Citizens United v. FEC* Supreme Court decision. This ruling made easier for special interest to invest unlimited amount of

money into politics. The other reason why the role of lobbyists has increased is in one of the loopholes of Honest Leadership and Open Government Act. Under the HLOGA lobbyists do not need to register unless they spend more than 20 % of their time lobbying. Many lobbyists are using this to escape the registration. Other problematic part of this policy is too many waivers Obama and his former Special Counsel for Ethics and Government Reform Norman Eisen granted to lobbyists to allow them to work in his administration.

Použitá literatura

Knihy

Hamilton, Alexander, James Madison a John Jay. *Listy federalistů: soubor esejí psaných na podporu nové Ústavy předložené federálním Shromážděním 17. září 1787* (Olomouc: Univerzita Palackého, 1994).

Laboutková, Šárka, Karel Müller a Petr Vymětal. *Lobbing v moderních demokraciích* (Praha: Grada, 2010).

Lunenburg, William V., Susman, Thomas M., a Gordon, Rebecca H. *The Lobbying Manual: A Complete Guide to Federal Lobbying Law and Practice* (Chicago: American Bar Association, 2009).

Obama, Barack. *Odvaha doufat: úvahy o vzkříšení amerického snu* (Voznice: Leda, 2010).

Tindall George B, a David E. Shi. *Dějiny Spojených států amerických* (Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008), 798-810.

Wolffe, Richard. *Renegade: the making of a president* (New York: Crown Publishers, 2009).

Články získané prostřednictvím elektronických databází

Hasen, Richard L. „Lobbying, Rent-Seeking, and the Constitution.“ *Stanford Law Review* 64, č. 1 (2012): 191-253. Academic Search Complete, EBSCOhost (staženo 11. 3. 2013).

Hosenball, Mark, and Karen Springen. „Man in the Middle.“ *Newsweek* 151, č. 10 (2008): 40. Academic Search Complete, EBSCOhost (staženo 21. 4. 2013).

Painter, Richard W. „President Obama's Progress in Government Ethics.“ *Constitutional Commentary* 26, č. 2 (2010): 195-213. Political Science Complete, EBSCOhost (staženo 12. 3. 2013).

Thurber, James A. „The Contemporary Presidency: Changing the Way Washington Works? Assessing President Obama's Battle with Lobbyists.“ *Presidential Studies Quarterly* 41, č. 2: 358-374. Academic Search Complete, EBSCOhost (staženo 11. 3. 2013).

Články

Ackley, Kate. „Lobbying Without a Trace.“ *Roll Call*, 20. března 2013. http://www.rollcall.com/news/lobbying_without_a_trace-223333-1.html?pos=hftxt (staženo 7. 4. 2013).

- Auble, Dan. „Lobbyists 2012: Out of the Game or Under the Radar?.“ *OpenSecrets blog*, 20. března 2013. <http://www.opensecrets.org/news/2013/03/lobbyists-2012-out-of-the-game-or-u.html> (staženo 7. 4. 2013).
- Briffault, Richard. „Lobbying and Campaign Finance: Separate and Together.“ http://slpr.stanford.edu/previous/Volume19/Briffault_19slpr105.pdf (staženo 20. 1. 2013).
- Drutman, Lee. „A Better Way to Fix Lobbying.“ *Issues in Governance Studies*, č.40 (2011). http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2011/6/06%20lobbying%20drutman/06_lobbying_drutman.pdf (staženo 20. 3. 2013).
- Fredreka, Schouten. „Report reviews ex-lobbyists in top-level posts.“ *USA Today*, 5. dubna 2010. http://usatoday30.usatoday.com/news/washington/2010-04-05-ethics_N.htm (staženo 25. 3. 2013).
- Gaffey, Laura L. „United States House Elections Post-Citizens United: The Influence of Unbridled Spending.“ *Honors Projects*. Paper 45 (2012). http://digitalcommons.iwu.edu/polisci_honproj/45 (staženo 2. 5. 2013).
- Grier, Peter. „The lobbyist through history: villainy and virtue.“ *The Christian Science Monitor*, 28. září 2009. <http://www.csmonitor.com/USA/Politics/2009/0928/the-lobbyist-through-history-villainy-and-virtue> (staženo 14. 3. 2013).
- Harper, Jim. „Sunlight Before Signing: Measuring a Campaign Promise.“ *Cato Institute*, 6. září 2012. <http://www.cato.org/blog/sunlight-signing-measuring-campaign-promise> (staženo 8. 5. 2013).
- Kust, Jan. „Kandidátské saky PACy: Jak se změnilo financování prezidentské volební kampaně v USA prostřednictvím politických akčních výborů.“ *Revue politika*, 20. srpna 2012. <http://www.revuepolitika.cz/clanky/1712/> (staženo 25. 4. 2013).
- Mooney, Brian C. „In a shift, Obama rejects public funding.“ *The Boston Globe*, 20. června 2008. http://www.boston.com/news/nation/articles/2008/06/20/in_a_shift_obama_rejects_public_funding/?page=full (staženo 2. 5. 2013).
- Overby, Peter. „Why Lobbying Is Now Increasingly In the Shadows.“ *NPR*, 3. května 2013. <http://www.npr.org/blogs/itsallpolitics/2013/05/03/180582381/why-lobbying-is-now-increasingly-in-the-shadows> (staženo 8. 5. 2013).
- Safarik, Joanna (překlad Petra Bartáková). „Financování volebních kampaní v USA.“ *Parlamentní institut*, Studie č. 1.186, listopad 2007.
- Scott, Jenny. „In Illinois, Obama Proved Pragmatic and Shrewd.“ *New York Times*, 30. července 2007.

<http://www.nytimes.com/2007/07/30/us/politics/30obama.html?pagewanted=all>
(staženo 14. 3. 2013).

Stahl, Lesley. „Jack Abramoff: The lobbyist's playbook.“ 6. listopadu 2011.
http://www.cbsnews.com/8301-18560_162-57319075/jack-abramoff-the-lobbyists-playbook/
(staženo 20. 4. 2013).

Straus, Jacob R. „Lobbying the Executive Branch: Current Practices and Options for Change.“, *Congressional Research Service*, 1. prosince 2009.
http://assets.opencrs.com/rpts/R40947_20091201.pdf (staženo 2. 5. 2013).

Thompson, Mark. „Obama's Lobbyist Ban Meets a Loophole: William Lynn.“ *Time*, 27. ledna 2009. <http://www.time.com/time/politics/article/0,8599,1874165,00.html> (staženo 29. 4. 2013).

Thurber, James A. „President Obama's Lobbyists Problem.“ *The Bryce Harlow Foundation*, 29. března 2013. <https://bryceharlow.org/president-obamas-lobbyist-problem/> (staženo 2. 5. 2013).

„The Deregistration Dilemma: Are Lobbyists Quitting the Business as Federal Disclosure Rules Tighten?.“ 30. června 2010
<http://www.opensecrets.org/news/deregistrationreport.pdf> (staženo 7. 4. 2013).

„Presidents Blasts Supreme Court Over Citizens United Decision.“ *The Huffington Post*, 25. března 2010. http://www.huffingtonpost.com/2010/01/23/obama-weekly-address-vide_n_434082.html (staženo 2. 5. 2013).

„Randy 'Duke' Cunningham released to halfway house.“ *Fox 5 San Diego*, 12. prosince 2012.
<http://fox5sandiego.com/2012/12/12/randy-duke-cunningham-released-from-prison/#axzz2OjeGSHZt> (staženo 20. 3. 2013).

„Unraveling Abramoff: Key Players in the Investigation of Lobbyist Jack Abramoff.“ *The Washington Post*, 26. června 2007. <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/custom/2005/12/23/CU2005122300939.html> (staženo 14. 3. 2013).

Videa

„Obama Opts Out of Public Campaign Funding.“ *YouTube*,
<http://www.youtube.com/watch?v=fOFEdFpGF8I> (staženo 12. 3. 2013).

„Barack Obama on Ethics.“ *YouTube*,
<http://www.youtube.com/watch?v=EroItoazpiA> (staženo 12. 3. 2013).

Webové stránky

An Official Web Site of the United States Government. „Ethics.“
<https://explore.data.gov/ethics/> (staženo 1. 5. 2013).

An Official Web Site of the United States Government. „Payment Accuracy.“
<http://www.paymentaccuracy.gov/> (staženo 1. 5. 2013).

The Campaign Finance Institute. „Reality Check: Obama Received About the Same Percentage from Small Donors in 2008 as Bush in 2004.“ 24. listopadu 2008.
http://www.cfinst.org/Press/PReleases/08-11-24/Realty_Check_-_Obama_Small_Donors.aspx (staženo 2. 5. 2013).

Gallup. „Congress and the Public.“ <http://www.gallup.com/poll/1600/congress-public.aspx#1> (staženo 8. 5. 2013).

Pew Research Center. „Public Trust in Government: 1958-2013.“ 31. ledna 2013.
<http://www.people-press.org/2013/01/31/trust-in-government-interactive/> (staženo 2. 5. 2013).

Federal Election Commission. „Presidential Campaign Finance.“
<http://www.fec.gov/disclosure/pnational.do> (staženo 29. 4. 2013).

Centre for Responsive Politics. „Presidential Candidate: Barack Obama (D).“
<http://www.opensecrets.org/pres08/summary.php?cycle=2008&cid=N00009638>
(staženo 29. 4. 2013).

Centre for Responsive Politics. „Total Outside Spending by Election Cycle, Excluding Party Committees.“
http://www.opensecrets.org/outsidespending/cycle_tots.php?cycle=2012&view=Y&chart=N (staženo 29. 4. 2013).

Association of Accredited Public Policy Advocates to the European Union. „Perspective on Representation and Lobbying in the U.S.“ 1. března 2013.
http://www.aalep.eu/perspective_on_representative_and_lobbying_in_the_U.S. (staženo 2. 5. 2013).

PolitiFact.com. „Promises about Ethics on the Obameter.“
<http://www.politifact.com/truth-o-meter/promises/obameter/subjects/ethics/> (staženo 10. 3. 2013).

The Office of the President – Elect. „The Obama-Biden Plan.“
http://change.gov/agenda/ethics_agenda/ (staženo 10. 3. 2013).

United States Senate. „Lobbyists.“
http://www.senate.gov/legislative/common/briefing/Byrd_History_Lobbying.htm
(staženo 10. 3. 2013).

United States Senate. „LDA Reports.“
http://www.senate.gov/legislative/Public_Disclosure/LDA_reports.htm (staženo 10. 3. 2013).

United States Senate Democrats. „Democrats Pledge to Provide Honest Leadership, Open Government.“ <http://democrats.senate.gov/2006/01/18/democrats-pledge-to-provide-honest-leadership-open-government/> (staženo 14. 3. 2013).

The White House Blog. „Update on Recovery Act Lobbying Rules: New Limits on Special Interest Influence.“
<http://www.whitehouse.gov/blog/Update-on-Recovery-Act-Lobbying-Rules-New-Limits-on-Special-Interest-Influence> (staženo 14. 3. 2013).

Velvyslanectví Spojených států amerických. „Barack Obama – americký život.“
http://czech.prague.usembassy.gov/prezident_barack_obama.html (staženo 17. 3. 2013).

Ronald M. Levin, „Lobbying Law in the Spotlight: Challenges and Proposed Improvements.“ (příspěvek přednesený v rámci Task Force on Federal Lobbying Laws Section of Administrative Law and Regulatory Practice, American Bar Association, 3. 1. 2011).
http://www.american.edu/spa/ccps/upload/lobbying_task_force_report_010311.pdf (staženo 20. 2. 2013).

Obama, Barack. „Ethics & Lobbying Reform.“ (projev prezentovaný na Summitu o reformě lobbismu, National Press Club Washington, DC, 26. ledna 2006).
<http://obamaspeeches.com/047-Lobbying-Reform-Summit-National-Press-Club-Obama-Speech.htm> (staženo 22. 4. 2013).